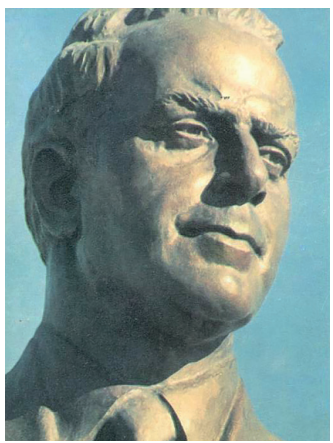

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Aliyev

YENİ AZƏRBAYCAN

4 iyul
2025-ci il,
cümə
№ 113 (6940)
Qiyməti
60 qəpik

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

Qardaş köməyi...

İlham Əliyev:
Qırğızistanın kiçik bir
parçası artıq həmişə
burada, sevimli Ağdam
torpağımızda qalacaq

Sadır Japarov:
Bizim ümumi
dəyərlərimiz var
və onları gələcək
nəsillərə ötürməyə
borcluyuq

➔ Bax səh. 3

Azərbaycan - Özbəkistan: Strateji müttəfiqlik yeni mərhələdə

➔ Bax səh. 3

“Media haqqında” qanuna dəyişiklik ediləcək...

İnformasiya təhlükəsizliyi bütövlükdə, hər bir cəmiyyətin təhlükəsizliyində mühüm rol oynayır. Ona görə də, bu sahədə qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi hər zaman aktual olub. Digər tərəfdən, media resurslarında saxta məlumatların yayılmasının qarşısının alınması da vacib məsələlərdən biridir.

Artıq bu yöndə praktiki addımlar atılmaqdadır. Belə ki, Azərbaycan mediasında saxta məlumatların dərc edilməsinə yol verilməməsinə dair yeni normalar müəyyən oluncək. Bu, Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin iyulun 1-də keçirilən iclasında birinci oxunuş üçün müzakirəyə çıxarılan “Media haqqında” qanuna təklif olunan dəyişiklikdə öz əksini tapıb. Qanunda ilk dəfə olaraq kütləvi informasiya istehsalı ilə məşğul olan ənənəvi media resurslarına münasibətdə “media subyekti” anlayışı təqdim edilib, bununla da peşəkar medianın əhatə dairəsi müəyyənləşdirilib. Dəyişikliyə əsasən...

➔ Bax səh. 5

➔ Bax səh. 4

Bakı dünyanın diqqətində...

Azərbaycan milli dövlət mənafeələrinə əsaslanan, xalqın maraqlarına xidmət edən, daim dəyişən global və regional proseslərə uyğunlaşdırılan çevik xarici siyasət strategiyasını həyata keçirir. Bu gün ölkəmizin dünya birliyinə inteqrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi balanslaşdırılmış və çoxşaxəli formada davam etdirilməkdədir.

Hər il ölkəmizin beynəlxalq əlaqələri daha da genişlənir. Azərbaycan uzun illər ərzində beynəlxalq aləmdə artıq çox etibarlı, ləyaqətli tərəfdaş kimi tanınır. Xüsusilə son illər dünyada böhranların, müharibələrin, qeyri-sabit vəziyyətin genişləndiyi bir şəraitdə bizim nümunəmiz, daha çox diqqət cəlb edir və bütün dünya...

➔ Bax səh. 5

ABŞ
Qlobal Cənuba
doğru...
İqtisadi-siyasi
fəallıq artırılır

➔ Bax səh. 6

Xankəndidən ECO regionuna baxış

Xankəndidə beynəlxalq əhəmiyyətli mühüm tədbir keçirilir. Söhbət 10 ölkəni bir çətin altında birləşdirən İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına (ECO/İƏT) üzv ölkələrin liderlərinin 17-ci Zirvə Görüşündən gedir. Burada bölgənin gələcəyi ilə bağlı çox önəmli müzakirələr aparılır. Zirvə Görüşü çərçivəsində həmçinin Laçında və Şuşada bir sıra tədbirlər baş tutub.

Müstəqil Azərbaycan son iyirmi ildən artıq müddətdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən məqsədyönlü siyasət sayəsində dünyanın sayılıb-seçilən ölkələri sırasında yer almağa nail olub. İqtisadi və siyasi müstəqilliyini tam təmin edən respublikamız heç bir güc mərkəzindən asılı olmayan siyasi kursa malikdir. Azərbaycan ikitərəfli və çoxtərəfli münasibətlərində daim ədalət, beynəlxalq hüquq, qarşılıqlı maraqlar prinsiplərinə əsaslanır. Biz ləyaqətlə yaşayırıq, heç kimdən kömək ummuruq, öz problemlərimizi özümüz həll edirik, həmçinin yaranan global çağırışlara cavab olaraq beynəlxalq həmrəylik təşəbbüsləri irəli sürürük, digərlərinə kömək əli uzadıırıq...

USAİD rəsmən
bağlandı...

Ağ Ev qurumun
fəaliyyətini
“səmərəsizlik dövrü”
adlandırdı

➔ Bax səh. 7

➔ Bax səh. 6

➔ Bax səh. 7

Qeyd edək ki, bu yol dövlətimizin başçısının Sərəncamı ilə təsdiq olunmuş "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdış dəfəri I Dövlət Proqramı"na əsasən inşa olunmuş. Layihənin icrası daxilə yox şəbəkəsinin şəxələndirilməsi, bölgə ilə respublikanın digər rayonlarının nəqliyyat əlaqəsinin yaxşılaşdırılması baxımından əhəmiyyətlidir. Bundan başqa, bu yol bəzəynəlxə nəqliyyat dəhlizlərinin ölkəmizdən keçən hissəsinin də tərkibinə aid omlaqla çox mühüm rol oynayır. Yeni yol, eyni zamanda, bölgədə turizmin inkişafına və iqtisadi fəallığı artırmağa da böyük töhfə verəcək.

Bildirildi ki, Bərdə-Ağdam dəmir yolu xəttinin davamı olan Ağdam-Xankəndi dəmir yolu xəttinin uzunluğu 28 kilometr, yan yollarla birlikdə 34,7 kilometrdir. Ağdam-Xankəndi dəmir yolu xətti, o cümlədən 4 körpü, 5 yolötürücü, 3 piyada keçidi, 2 suötürücü boru üzrə layihələndirmə işləri tamamlanıb. Bu dəmir yolu xətti boyunca 3 stansiyanın - Əsgəran və Xocalı stansiyalarının, Xankəndi Dəmir Yolu və Avtovağzal Kompleksinin, mühəndis qurğularının, körpülərin, yolötürücülərin, avtomobil, piyada və kənd təsərrüfatı tə

Diqqətə çatdırıl-
lıb ki, artıq Xan-
kəndi Dəmir Yolu
və Avtovağzal
Kompleksinin layi-
hələndirilməsinə
başlanılıb. Komp-
leksin sahəsi 6,4

Qeyd edək ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin təbəssüsü və rəhbərliyi ilə Ağdam-Xankəndi dəmir yolu 1979-cu ildə inşa olunub. Qarabağın inkişafına hər zaman böyük diqqət yetirən Ulu Öndər bu regiona dəmir yolu xətlərinin çəkilməsinə xüsusi əhəmiyyət verirdi. Bakı-Yevlax-Xankəndi dəmir yolunun açılması nəticəsində Qarabağ sosial-iqtisadi və mədəni inkişafı daha da sürətlənib.

Qeyd edək ki, təməli Prezident İlham Əliyev tərəfindən bu ilin fevralında qoyulan Zəfər parkının salınması istiqamətində işlər sürətlə davam etdirilir. Sahəsi 8,3 hektar olacaq parkın ərazisində işğal dövründə tikinti normaları pozulmaqla inşa edilmiş, eləcə də istismara yararsız bir sıra tikililər söküülüb. Parkın mərkəzində Qələbəmizin rəmzi olan Zəfər Tağının tikintisi də davam edir. Onun hündürlüyü Vətən müharibəsi günlərinin sayına uyğun olaraq 44 metr olacaq. Tağın üst hissəsində ziyarətçilər üçün şəhərə baxış meydançası yaradılır. Parkın mərkəzindəki meydancağdan Zəfər Tağına qədər 44 rəmzi pilləkən də nəzərdə tutulub. Bu pilləkənlərdə Vətən müharibəsinin hər günü üzrə azad olunmuş yaşayış məntəqələrinə dair məlumatlar əks etdiriləcək. Abidənin üst hissəsinə - baxış meydançasına yaşlı insanların, uşaqların və fiziki məhduddı-yetli şəxslərin rahat qalxması üçün liftlərin quraşdırılması nəzərdə tutulub. Layihəyə uyğun olaraq parkda geniş yaşillıq zolaqlarının salınması planlaşdırılır. Parkın ərazisində mövcud olan ağaclar qorunmaqla əlavə 300-dən çox ağac və 9 mindən çox müxtəlif növ dekorativ kollar əkilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Rəşid

Görüşdə azərbaycanlılarla türkmənlərin ortaq etnik kökləri, tarix və mədəniyyət bağlantılarına malik iki qardaş qaldı olduğu bir daha vurğulandı. Ölkəmizlə arasında energetika, nəqliyyat, mədəniyyət, humanitar, elm, təhsil və digər sahələrdə əməkdaşlıq məsələlərinə dair geniş fikir mübadiləsi aparıldı. Xüsusilə Azərbaycanda Türkmənistan Mədəniyyət Günlərinin, Türkmənistanda isə Azərbaycan Mədəniyyət Günlərinin keçirilməsi qeyd olundu.

Diqqətə çatdırıldı ki, dörd mərtəbədən ibarət “Xankəndi” Biznes Mərkəzi ümumilikdə 4500 kvadratmetrdən artıq sahəni əhatə edir. Burada 24 ofis sahəsi, 6 iclas otağı mövcuddur. Qonad əlavə, Mərkəzdə 120 nəfər qonaq üçün nəzərdə tutulan “Zəfir Cafe & Terrace” restoranı, həmçinin dəftərxana və mətbəxə məhsullarının satışı, kimyəvi təmizləmə və camaşırxana xid-

Bildirildi ki, i
ğaldan azad ediln
ərəzilərdə həyata
çirilən yenidənqu
proseslərinin bir l
səsi olan bu Mərl
funksional idarəe
prinsiplərinə və y
sək xidmət meya
rına cavab verəcə
“Xankəndi” Bizn

Qeyd edək ki, bu cür müasir Mərkəzin fəaliyyəyə başlaması Azərbaycanın tarixi şəhəri olan Xankəndinin işğaldan azad edilməsindən sonra burada biznes mühitinin yaradılması, yeni iş yerlərinin açılması və ümumilikdə şəhərin inkişafında mühüm rol oynavanaq.

Bu Mərkəzin yaradılması bir daha sübut edir ki, işğaldan azad olunmuş torpaqlarımızın dirçəldilməsi istiqamətində Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi layihələr ardıcıl və sürətlə davam edir.

Müəssisədə icra olunan layihənin ilkin investisiya dəyəri 6 milyon manat təşkil edir, xammal tədarükü üçün bögə sənaye əməkdaşlığı həyata keçirilir. Fabriklər, Türkiyə, Özbəkistan və Çin xammalı əsasında fəaliyyət göstərir. Müəssisənin qurulmasına İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində Azərbaycan Biznesinin İnkişafı Fondu (ABİF) tərəfindən 3,5 milyon manat güzəştli kredit ayrılıb, təqribən 640 min manat məbləğində ƏDV və gömrük rüsumlarından azalma təbiiq edilib. Müəssisənin fəaliyyəti regionda

Qeyd edək ki, Xankəndi tikis fabrikinin qurulması Azərbaycan və Özbəkistan arasında iqtisadi və investisiya əməkdaşlığının dərinləşdirilməsinə dair iki ölkənin dövlət başçılarına tapşırıqları əsasında həyata keçirilib. Azərbaycan-Özbəkistan birgə müəssisəsi olan bu tikis fabriki ölkələrimiz arasında uğurlu əməkdaşlığın rəmzidir. Layihə ölkəmizdə yüngül sənayenin inkişafı üçün yeni imkanlar yaratmaqla yanaşı, Azərbaycan ilə Özbəkistan arasında ənənəvi dostluq və iqtisadi tərəfdaşlıq əlaqələrinin inkişafına xidmət edir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 3-də Xankəndi-Şuşa kanat yolunun inşası üçün seçilmiş əraziyə baxıb.

Dövlətimizin başçısına kanat yolunun texniki göstəriciləri barədə məlumat verildi.

Bildirildi ki, Xankəndi-Şuşa kanat yolunun uzun-

luğu 6 min metrə
yaxın olacaq. Kanat yolunun Xankəndi-
də hündürlüyü 844 metr, Şuşada isə
1317 metr təşkil edəcək. Kanat yolunda
hərəkətin müddəti 13 dəqiqəyədək, sü-
rəti isə saniyədə 8 metr nəzərdə tutulur.

Qeyd edək ki, bu layihənin icrası ümumilikdə turizmin inkişafına təkan verməklə yanaşı, Xankəndidən Şuşaya və əks istiqamətə insanların rahat gediş-gəlişinin təmin olunmasında mühüm rol oynayacaq.

İlham Əliyev: Qırğızistanın kiçik bir parçası artıq həmişə burada, sevimli Ağdam torpağımızda qalacaq

İyulun 3-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadır Japarov Ağdam rayonunun Xıdırli kəndinin 1-ci mərhələsinin açılışında iştirak edəblər.

Azərbaycan və Qırğızistan prezidentləri Xıdırli kəndindəki klub-icma mərkəzində oldular. Dövlət başçıları burada yaradılan şəraitə baxdılar. Binada 190 yerlik akt zalı, bufet, rəqs məşqləri, dərək otaqları və digər inzibati otaqlar yaradılıb. Klub-icma mərkəzində Xıdırli kəndi ilə bağlı müxtəlif sosial və mədəni tədbirlərin, habelə el şənliklərinin və digər mərasimlərin keçirilməsi üçün hərtərəfli şərait var.

Azərbaycanın və Qırğızistanın dövlət başçıları, həmçinin Ayköl Manas adına Xıdırli kənd tam orta məktəbinin açılışını etdilər.

Əvvəlcə prezidentlər məktəbin həyətidə quraşdırılan yurtaya baxdılar. Söhyar

yaşayış yeri kimi asanlıqla qurulub-sökülən yurta köçəri həyat tərzini nəzərdə tutulur. Hazırda Mərkəzi Asiyada turizm istiqaməti kimi bir çox türk xalqları yurta turizmini inkişaf etdirirlər.

Sonra dövlət başçıları məktəbdə yaradılan şəraitlə tanış oldular.

Sonra prezidentlər İlham Əliyev və Sadır Japarov yeni mənzillərə köçən sakinlərlə görüşdülər.

Prezident İlham Əliyev sakinləri salamlayaraq Qarabağın bərpası və dirçəlişində göstərdiyi köməyə görə bütün keçmiş köçkünlərin adından Qırğızistan Prezidenti Sadır Nurqojoyevə Japarova minnətdarlığını bildirib: “Sadır Nurqojoyevənin təşəbbüsü ilə bu regionun hazırda ən böyük yaşayış məntəqəsi olan Xıdırli kəndində gözəl məktəb tikilib. Bu gün biz ona baxış keçirdik və rəsmi şəkildə açdıq. Məktəbə Ayköl Manasın adı verilib. Bildiyiniz kimi, “Manas” qırğız xalqının dastanıdır, qırğızların ruhunu təəcəssüm etdirir.

Qardaş köməyi...

rim. Əminəm ki, bu məktəbin və bu kəndin gələcək inkişafı üzrə hər şey bizim qırğız qardaşlarımızla bağlı olacaq. Bu gün Qarabağın, Şərqi Zəngəzurun dirçəliyi, infrastruktur obyektlərinin, evlərin, ictimai binaların tikildiyi bir vaxtda, ilk növbədə, hər bir layihədə məktəb, uşaq bağçası, körpələr evi, tibb məntəqələri planlaşdırırıq. Bunlarsız normal həyat ola bilməz. Əlbəttə, bizim uğurla reallaşdırdığımız “Böyük Qayıdış” Proqramını həyata keçirməli olduğumuz bir vaxtda qardaş ölkələrin köməyi xüsusilə dəyərlidir”.

Dövlətimizin başçısı ötən il Qırğızistan Prezidenti ilə məktəbin təməlini qoyduqlarını xatırladı və qeyd edib ki, bu təməl üzərində bu gün biz Qırğızistan-Azərbaycan dostluğunun möhkəm binasını

Sadır Japarov: Bizim ümumi dəyərlərimiz var və onları gələcək nəsillərə ötürməyə borcluyuq

nı tikmişik: “Mən dəfələrlə Qırğızistanda olmuşam. Sadır Nurqojoyevə dəfələrlə Azərbaycanda olub. Bu, onun Qarabağ bölgəsinə ikinci səfəridir. Bu gün və sabah daha çox birgə tədbirlərimiz olacaq. Bu gün məktəbin açılışını uzun illər işğal altında olan Xıdırli sakinlərinin - kimisi yataqxanada, kimisi də uşaq bağçası binalarında yaşayan sakinlərin vətənə qayıtmalarının birinci mərhələsinə həsr etdik. Çoxları 2007-ci ilə qədər çadır şəhərciklərində yaşayırdı. Onlar torpaqlarımızın işğal altında olduğu dövrün bütün çətinliklərini yaşayıblar. Amma ruhdan düşmədilər, inanırdılar, bilirdilər ki, biz bu torpaqlara, dədə-baba torpaqlarımıza mütləq qayıdacağıq. Biz qalib kimi, bu torpaqların sahibləri kimi qayıtdıq və buna görə də burada dağıdılan hər şeyi, - nəinki Ağdam şəhərində, bütün Ağdam rayonunda bir dəfə də olsun dağıdılmayan tikili qalmayıb, - bu gün yenidən həyata qaytarırıq”.

Prezident İlham Əliyev çıxışının so-

nunda vurğulayıb ki, Qırğızistanın kiçik bir parçası artıq həmişə burada, sevimli Ağdam torpağımızda qalacaq.

Prezident Sadır Japarov Xıdırli kəndinin sakinlərinə Qırğızistan xalqının səmimi salamlarını çatdırıb və Azərbaycan xalqına dərin ehtiramını bildirir: “Biz indicə Azərbaycanın Xıdırli kəndində Manas adına orta məktəbi açdıq. Əminəm ki, bu tarixi hadisə mədəni əlaqələrimizi daha da möhkəmləndirəcək. Bizim ümumi dəyərlərimiz var və onları gələcək nəsillərə ötürməyə borcluyuq. Bishkəkdəki Heydər Əliyev adına məktəb və Xıdırli kəndindəki Manas adına bu məktəb xalqlarımızın dostluğunun rəmzidir. Arzu edirik ki, bu məktəbin şagirdləri həmişə ən uğurlu və ən yaxşı olsunlar”.

X X X

Sonra mənzillərin açarlarının təqdim etmə mərasimi keçirildi.

ECO-nun 17-ci Zirvə görüşünün iştirakçıları Ağdamdakı “İmarət” Kompleksində Qarabağ atlarının “Zəfər” şousunu izləyiblər

İyulun 3-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, Özbəkistan Respublikasının Prezidenti Şavkat Mirziyoyev, Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadır Japarov, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Prezidenti Ersin Tatar və İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının (ECO) Xankəndi şəhərin-

də keçiriləcək 17-ci Zirvə görüşünün iştirakçıları Ağdamdakı “İmarət” Tarix-Memorial Muzey Kompleksində Qarabağ atlarının “Zəfər” şousunu izləyiblər.

Hərbi orkestrin ifasında milli musiqi nümunələrimiz, “Sərhədçi” rəqs ansamblının rəqsləri və Dövlət Sərhəd

Xidmətinin süvarilər dəstəsinin Qarabağ atları üzərində göstərdiyi igidlik və cəsarət nümunələri böyük maraqla qarşılandı. Şou müddətində süvarilərimiz yüksək peşəkarlıq nümayiş etdirdilər.

Sonra qonaqlar avtobusla Ağdam şəhərini gözdilər.

Azərbaycan - Özbəkistan: Strateji müttəfiqlik yeni mərhələdə

Mübariz FEYİZLİ

Elə ölkələr var ki, onların münasibətləri keçici maraqlara əsaslanır və maraqlar tükəndikdə əlaqələr də kəsilir. Azərbaycan və Özbəkistanın münasibətləri isə xalqların, cəmiyyətlərin tarixi bağlılığına, oxşar ənənələrə və milli-mənəvi dəyərlərə əsaslanmaqla uzunömürlü və sarsılmazdır. İki ölkə arasında siyasi dialoq yüksək dinamika ilə fərqlənir və burada liderlərin şəxsi nümunələrini, onların dostluq münasibətlərinin, müxtəlif səviyyələrdə təmasların artmasının rolunu xüsusi qeyd etmək lazımdır. Dövlət başçıları tez-tez qarşılıqlı səfərlər edirlər. Bir qayda olaraq İlham Əliyev Özbəkistanda, Şavkat Mirziyoyev isə Azərbaycanda əziz qonaq kimi qarşılanırlar və onlar məmnuniyyətlə bildirirlər ki, bu səfərlər zamanı özlərini evlərindəki kimi hiss edirlər.

Dost Özbəkistanın Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin bugünlərdə ölkəmizə baş tutan növbəti dövlət səfəri barədə də eyni fikirləri ifadə etmək mümkündür. Səfər çərçivəsində dövlət başçıları bir sıra mühüm tədbirlərə qatılıblar. Prezident İlham Əliyev mətbuata verdiyi Bəyanatında məmnunluq hissi ilə bildirib ki, Özbəkistan Prezidentinin dövlət səfəri layiqincə, qardaşlıq və qarşılıqlı anlaşma ab-havasında keçir.

Həmçinin dost Özbəkistanın dövlət başçısı da səfər barədə xoş təəssüratlarını bölüşüb. “Biz qardaşlarımızın yanına gəlmişik və bu gün burada hər şey öz evimizdəki kimidir”, - deyər Şavkat Mirziyoyev mətbuata bəyanatında vurğulayıb.

Dövlətlərarası münasibətlərdə ən yüksək səviyyə

Liderlərin intensiv təmasları son nəticədə dövlətlərarası münasibətlərin

dinamikasına güclü təkan verir, qarşılıqlı inamı daha da artırır. Artan inamın nəticəsidir ki, iki ölkənin münasibətlərində böyük uğurlar əldə olunub. Liderlərin bildirdikləri kimi, bugünkü razılaşmaların heç biri kağız üzərində qalmayıb.

İndiyədək iki ölkə arasında çoxvektorlu əməkdaşlığın təməlinə dayanan əsas siyasi sənəd “Azərbaycan Respublikası ilə Özbəkistan Respublikası arasında strateji tərəfdaşlığın dərinləşdirilməsi və hərtərəfli əməkdaşlığın genişləndirilməsi haqqında Bəyannamə” idi. Prezident İlham Əliyevin ötən ilin avqust ayında Özbəkistana baş tutan səfəri çərçivəsində isə dövlət başçıları “Azərbaycan Respublikası ilə Özbəkistan Respublikası arasında müttəfiqlik münasibətləri haqqında Müqavilə”ni imzaladılar. Onlar həmçinin “Azərbaycan Respublikasının və Özbəkistan Respublikasının Ali Dövlətlərarası Şurasının birinci iclasının Qərarı”nı qəbul etdilər.

Özbəkistan liderinin növbəti dəfə

respublikamıza səfərə gəlməsi və onun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin yüksək səviyyədə qarşılanması, səfər çərçivəsində dövlət başçıları arasında iştirakı ilə Azərbaycan-Özbəkistan Ali Dövlətlərarası Şurasının ikinci iclasının keçirilməsi, yeni sənədlərin mübadilə edilməsi ondan xəbər verir ki, hər iki tərəf strateji müttəfiqlik münasibətlərini daha da dərinləşdirməkdə maraqlıdır. “Keçən il Daşkənddə Müttəfiqlik münasibətləri haqqında Müqavilə imzaladıq. Bu, istənilən ölkələrin münasibətlərində ən yüksək və əhəmiyyətli sənəddir. Biz artıq bir ildir ki, rəsmi müttəfiqlik və bunu beynəlxalq arenada fəal qarşılıqlı fəaliyyətlə, qarşılıqlı dəstəklə, həmçinin bir çox sahədə həyata keçirdiyimiz konkret plan və layihələrlə nümayiş etdiririk”, - deyər Prezident İlham Əliyev vurğulayıb.

Çoxvektorlu iqtisadi əlaqələr

Azərbaycanla Özbəkistan arasında siyasi dialoqun yüksək səviyyəsinə adekvat olaraq ölkələrimiz arasında iqtisadi əlaqələr də davamlı olaraq genişləndirilir. Nəqliyyat sektoru iki dost dövlət arasında əlaqələrin möhkəmlənməsinə mühüm töhfələr vermək perspektivlərinə malik istiqamətlərdən biridir.

Azərbaycan və Özbəkistan Transxəzər marşrutunda mühüm məkanları təşkil edirlər. Şübhə yoxdur ki, ölkəmizin nəqliyyat imkanlarının genişlənməsi Azərbaycan vasitəsilə Mərkəzi Asiya ölkələrindən, o cümlədən Özbəkistandan yükdaşımalarnın həcmi daha da artmasına təkan verəcək.

İki ölkə arasında ticarət dövryyəsinin getdikcə artması məmnunluq doğurur. Bu ilin ilk beş ayında Özbəkistana ticarət dövryyəsi ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə üç dəfədən çox artaraq 200 milyon dolları ötüb. Təbii ki, bu göstərici imkanlardan xeyli əşğıdır. Buna görə də iki dost ölkə öz aralarında ticarət dövryyəsinin artırılması barədə razılığa gəliblər. Yeri gəlmişkən, səfər çərçivəsində “Azərbaycan Respublikası ilə Özbəkistan Respublikası arasında ticarət dövryyəsinin 2030-cu ilədək 1 milyard ABŞ dollarına çatdırılması üzrə kompleks tədbirlərin və layihələrin formalaşdırılması və həyata keçirilməsinin təmin edilməsi üzrə Fəaliyyət Planı”nı Azərbaycanın iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov və Özbəkistanın investisiya, sənaye və ticarət naziri Laziz Kudratov mübadilə edəblər. İqtisadi sahədə əlaqələrin müxtəlif sektorları əhatə etdiyinə diqqət çəkən Prezident İlham Əliyev sahə nazirlərinin qarşılıqlı fəaliyyətin müxtəlif istiqamətləri üzrə həssasatlarının diqlənildiyini, həm əmtəə dövryyəsinin, həm də qarşılıqlı investisiyaların həcmi əhəmiyyətli dərəcədə artırmaq niyyətinin bir daha ali səviyyədə təsdiqləndiyini bildirib.

Birgə icra olunacaq investisiya layihələri

Azərbaycan-Özbəkistan İnvestisiya Fondu vasitəsilə aparılan səmərəli işbirliyinin böyük perspektivləri var. “Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə Özbəkistan Respublikası Hökuməti arasında Azərbaycan-Özbəkistan İnvestisiya Fondunun yaradılması haqqında” saziş 2023-cü il fevralın 24-də Daşkənd şəhərində imzalanıb və hər iki ölkənin dövlət başçıları tərəfindən təsdiqlənib. Azərbaycan-Özbəkistan İnvestisiya Şirkətinin fəaliyyəti Azərbaycanda və Özbəkistanda, eləcə də üçüncü ölkələrdə investisiya layihələrinin gerçəkləşdirilməsinə hesablanıb.

Azərbaycan-Özbəkistan İnvestisiya Şirkətinin hazırda 10-dan çox layihəsi var. Fondun xətti ilə müxtəlif sahələri əhatə edən bir sıra perspektivli layihələrin icrasına start verilib. Azərbaycan və Özbəkistan pambıq klasteri layihəsi çərçivəsində 2 min hektar sahədə əkin aparıb. Bu rəqəmin 6 min hektara çatdırılması planlaşdırılır. Ölkələrimiz avtomobil sənayesi sahəsində də əməkdaşlığı davam etdirirlər. Artıq birgə müəssisədə 9 min ədəd “Chevrolet” markalı avtomobil istehsal edilib ki, bu da “Made in Azerbaijan” və “Made in Uzbekistan” brendlərini gücləndirir. İndiyədək turizm və hotel biznesi sahəsində yaxşı əməkdaşlıq təcrübəsi qazanılıb. Hazırda Azərbaycan şirkəti tərəfindən Daşkənddə dəyərli 300 milyon ABŞ dolları olan hotelin tikintisi uğurla davam etdirilir. Birgə investisiya layihələrinin daha çox olacağını anonsunu edən Prezident İlham Əliyev vurğulayıb : “...İnvestisiya Fondunun nizamnamə kapitalı 500 milyon dollardır. Bizim planlarımız bu rəqəmi bir neçə dəfə üstələyir və əminəm ki, energetika, mehmanxana biznesi, tikinti, kənd təsərrüfatı və bir çox digər sahələrdə artıq konkret perspektivi olan və razılaşdırılmış layihələrin, imzalanmış müqavilələrin birgə həyata keçirilməsi təbii olaraq qarşılıqlı investisiyaların əhəmiyyətli dərəcədə artmasına gətirib çıxaracaq. Bu da bizim niyyətimizi əks etdirir, ölkələrimiz arasındakı qardaşlıq münasibətlərinin ruhuna və xarakterinə uyğundur”.

Xankəndidən ECO regionuna baxış

Xankəndidə beynəlxalq əhəmiyyətli mühüm tədbir keçirilir. Söhbət 10 ölkənin iştirakı ilə keçirilən ECO regionuna baxışdır.

kəni bir çətin altında birləşdirən İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına (ECO/İƏT)

üzv ölkələrin liderlərinin 17-ci Zirvə Görüşündən gedir. Burada bölgənin gələcəyi ilə bağlı çox önəmli müzakirələr aparılır. Zirvə Görüşü çərçivəsində

həmçinin Laçında və Şuşada bir sıra tədbirlər baş tutub.

Azərbaycanın dünyada artan nüfuzu - beynəlxalq təşkilatlarda uğurlu təmsilçilik

Müstəqil Azərbaycan son iyirimi ildən artıq müddətdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən məqsədyönlü siyasət sayəsində dünyanın sayılıb seçilən ölkələri sırasında yer almağa nail olub. İqtisadi və siyasi müstəqilliyini tam təmin edən respublikamız heç bir güc mərkəzindən asılı olmayan siyasi kursa malikdir. Azərbaycan ikitərəfli və çoxtərəfli münasibətlərində daim ədalət, beynəlxalq hüquq, qarşılıqlı maraqlar prinsiplərinə əsaslanır. Biz ləyaqətlə yaşayırıq, heç kimdən kömək ummuruq, öz problemlərimizi özümüz həll edirik, həmçinin yaranan global çağırışlara cavab olaraq beynəlxalq həmrəylik təşəbbüsləri irəli sürürük, digərlərinə kömək əli uzadıırıq. Bütün bunlar da Azərbaycana dünyada yüksək nüfuz qazandırır.

Müstəqil Azərbaycanın xarici siyasət kursu milli maraqlara əsaslanmaqla çoxvektorlu səciyyə daşıyır. Eyni zamanda, respublikamız əksər nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarda kifayət qədər uğurlu təmsilçiliyə malikdir. Ölkəmiz beynəlxalq qurumlarda, sadəcə, üzv dövlət kimi

təmsil olunmur, eyni zamanda, bir çox qərarların qəbul və icra olunmasında mühüm rol oynayır. Bu kontekstdə Azərbaycanın BMT Təhlükəsizlik Şurasına (TŞ) qeyri-daimi üzv seçilməsini və iki il ərzində uğurlu fəaliyyətini qeyd etmək yerinə düşər. Şübhəsiz, 2011-ci il oktyabr ayının 24-də BMT Baş Məclisinin plenar iclasında gizli səsvermənin nəticələrinə əsasən, Azərbaycanın 2012-2013-cü illərdə Şərqi Avropa bölgəsini Birləşmiş Millətlər Təşkilatının

Təhlükəsizlik Şurasında təmsil edəcək qeyri-daimi üzv seçilməsi və quruma 2012-ci ilin may və 2013-cü ilin oktyabr aylarında Sədrlik etməsi Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən xarici siyasət kursunun məntiqi nəticəsi idi. Azərbaycan BMT TŞ-yə sədrlik müddətini uğurla həyata keçirdi. Bu dövrdə BMT TŞ-də dünyanı narahat edən bir sıra mühüm məsələlər - beynəlxalq terrorçuluqla mübarizə, Suriyadakı vəziyyət və s. mövzular aktiv müzakirə olundu.

120 dövləti birləşdirən Qoşulmama Hərəkatında (QH) Azərbaycanın uğurlu fəaliyyəti ölkəmizin beynəlxalq təşkilatlarda fəal təmsilçiliyinə daha bir nümunədir. Respublikamız 2011-ci ildə Qoşulmama Hərəkatına tamhüquqlu üzv

qəbul olunub. Ölkəmizin QH-da təmsilçiliyi uzun zaman müddətini əhatə etməsə də, ötən dövrdə təsisatda təmsil olunan dövlətlərdə Azərbaycana yüksək inam və etimad formalaşıb. Qısa zaman kəsiyində respublikamızın qurumun sırası üzvlüyündən onun sədrliyinə yüksəlməsi bunun əyani təsdiqidir. Hərəkətdə üzv ölkələrin 2016-cı ildə Venesuelada keçirilmiş Zirvə görüşündə quruma 2019-2022-ci illər üzrə sədrliyin Azərbaycana həvalə edilməsi barədə yekdil qərar qəbul edilib. Qoşulmama Hərəkatı dövlət və hökumət başçıların 25-26 oktyabr 2019-cu il tarixlərində Bakıda keçirilmiş 18-ci Zirvə Görüşündə quruma sədrlik Azərbaycanla həvalə olunub. Ölkəmizin beynəlxalq təsisatda sədrliyi 2022-ci ildə bitməli idi. Ancaq

Azərbaycanın səmərəli fəaliyyətinin yüksək dəyərləndirilməsinin əlaməti olaraq QH-na üzv dövlətlər respublikamızın sədrlik dövrünün daha bir il uzadılması ilə bağlı müraciət ünvanladılar. Azərbaycan isə bu müraciətdə qarşılıq verərək müraciəti qəbul etdi və ona bəslənən etimadı yüksək səviyyədə doğrultdu. Respublikamızın uğurlu sədrliyi sayəsində QH-nın funksionallığı və beynəlxalq nüfuzu əhəmiyyətli dərəcədə artdı, həmçinin qurum daxilində yeni təsisatlar formalaşdı.

paytaxtı olaraq seçilib ki, bu da regionda turizm və mədəniyyət sahələrində əməkdaşlığın inkişafına töhfə verəcək bir prosesdir. ECO regionun nəhəng iqtisadi potensialından daha səmərəli istifadə, region ölkələri arasında iqtisadiyyat və ticarət sahəsində əlaqələrin inkişaf etdirilməsi baxımından əlverişli imkanlara malikdir. Azərbaycan təşkilat çərçivəsində əməkdaşlığın bütün sahələrdə genişlənməsinin tərəfdarıdır.

Hazırda isə Azərbaycanda İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının 17-ci Zirvə Görüşü keçirilir. Bu tədbir ölkəmizin qurum çərçivəsində artan rolunun və fəallığının təsdiqidir. Bu mühüm tədbirin Azərbaycanda baş tutması ölkəmizin təşkilat daxilində təşəbbüskar mövqeyə malik olduğunu, regional əməkdaşlığa verdiyi töhfələrin yüksək qiymətləndirildiyini göstərir.

Xankəndidə keçirilən Zirvə Görüşü Azərbaycanın regional inteqrasiya proseslərində fəal iştirakını daha da gücləndirməklə yanaşı, ölkənin beynəlxalq miqyasda diplomatik və iqtisadi mövqeyinin möhkəmlənməsinə də mühüm töhfə verəcək. Eyni zamanda, Azərbaycanın təklif etdiyi yeni əməkdaşlıq formatlarının və layihələrin ECO məkanında həyata keçirilməsi üçün əlverişli imkanlar formalaşacaq.

Beləliklə, Azərbaycanın ECO çərçivəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsinə yönəlmiş maraqları kompleks və strateji xarakter daşıyır. Bu qurumla əlaqələrin inkişafı ölkəmizin regional və beynəlxalq səviyyədə nüfuzunun möhkəmlənməsinə xidmət etməklə yanaşı, uzunmüddətli iqtisadi və geosiyasi məqsədlərə nail olunmasında da mühüm rol oynayır.

Xankəndi zirvəsi - Azərbaycana artan inamın ifadəsi

Azərbaycan ECO-nun fəaliyyətinə töhfələrini davam etdirir. Ölkəmiz təşkilatın bir sıra toplantılarına uğurla ev sahibliyi edib. Belə ki, təşkilatın 9-cu və 12-ci Zirvə toplantıları müvafiq olaraq 2006-cı və 2012-ci illərdə Bakıda reallaşmış. 2023-cü il oktyabrın 10-da isə Şuşada İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Nazirlər Şurasının 27-ci iclası keçirilib. Bu toplantılar çərçivəsində qəbul olunan qərarlar təşkilat daxilində əməkdaşlığın keyfiyyətə yeni mərhələyə keçməsinə şərait yaradıb. Həmin Zirvə görüşlərində Azərbaycanın təşəbbüsü ilə enerji təhlükəsizliyi, nəqliyyat bağlantılarının gücləndirilməsi, ekoloji məsələlər və davamlı inkişaf mövzularında ciddi sənədlər qəbul olunub. Bu da Azərbaycanın ECO daxilində təşəbbüskar və regional lider statusunu bir daha təsdiqləyib. Eyni zamanda, Şuşa şəhəri 2026-cı il üçün İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının mədəniyyət

turizm, kənd təsərrüfatı və ekologiya sahələrində əməkdaşlığın inkişafına töhfə verir.

Qeyd edək ki, böyük siyasətçi Heydər Əliyev də zamanında ECO-nun fəaliyyətinə xüsusi önəm verirdi. Belə ki, O, 2002-ci ildə ECO-ya üzv ölkələrin İstanbulda keçirilmiş dövlət və hökumət başçıların 7-ci Zirvə görüşündə təşkilatın daha səmərəli fəaliyyətinin təmin olunması məqsədilə Bakıda qurumun Tədqiqat Mərkəzinin yaradılması təklifini irəli sürüb. 2006-cı ildə İƏT-in ölkəmizdə keçirilən IX Zirvə görüşündə Mərkəzin Bakı şəhərində təsis edilməsi təklifi Prezident İlham Əliyev tərəfindən yenidən irəli sürülüb və 2021-ci ilin martında təşkilatın Türkiyənin sədrliyi ilə video-konfrans vasitəsilə keçirilmiş XIV toplantısında Mərkəzin nizamnaməsi imzalanıb. Tədqiqat Mərkəzinin əsas fəaliyyət istiqamətləri iqtisadi tədqiqatlarla əsaslanan regional əməkdaşlığın qurulması üçün ECO-ya və üzv ölkələrə yardım etməkdir.

Genişlənən iqtisadi əlaqələr - “ECO Həftəsi” çərçivəsində 6-cı biznes forum

ECO-ya üzv ölkələrin Avropa və Çin arasındakı coğrafiyada yerləşməsi geosiyasi və geoiqtisadi baxımdan olduqca əhəmiyyətlidir. Bu, təşkilatın strateji mövqeyini gücləndirir və üzv dövlətlərin birgə fəaliyyətlərini daha da səmərəli edir.

Azərbaycan ECO-nun üzvü olaraq təşkilatın məqsəd və prinsiplərinə sadiqliyini dəfələrlə nümayiş etdirib. Enerji, nəqliyyat, ticarət, kənd təsərrüfatı və yaşıllıq iqtisadiyyat sahələrində həyata keçirilən çoxşaxəli əməkdaşlıq təşəbbüsləri Azərbaycanın regionda və beynəlxalq müstəvidə mövqeyini daha da möhkəmləndirir. Bu baxımdan Azərbaycan ECO-nun strateji hədəflərinə uyğun addımlar ataraq regionda sabitliyin və inkişafın təmin olunmasına töhfə verir.

Respublikamız ECO-ya üzv dövlətlərlə həm çoxtərəfli, həm də ikitərəfli formatlarda sıx əməkdaşlıq edir. İqtisadi əlaqələrin genişlənməsi məmnunluq doğurur. Cari ilin yanvar-may aylarında Azərbaycan ilə İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv ölkələr arasında ticarət dövriyyəsi 3,5 milyard ABŞ dollarına çatıb ki, bu da ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 10 faiz çoxdur. Ticarət dövriyyəsidəki artım dinamika ikitərəfli sazişlərin genişləndirilmiş şəbəkəsi ilə davam etdirilir. Azərbaycanın hazırda təşkilatla üzv beş ölkə ilə azad ticarət sazişləri, o cümlədən həm Türkiyə, həm də Pakistanla preferensial ticarət sazişləri var. Belə sazişlərin imzalanması ilə bazarlara çıxış imkanları artırılır, maneələr aradan qaldırılır və İƏT regionu boyunca ticarət daha da genişlənir.

Bu günlərdə Şuşada 6-cı ECO biznes-forumun keçirilməsi üzv dövlətlərin qarşılıqlı maraqlar əsasında iqtisadi əlaqələri genişləndirməkdə maraqlı olduqlarını bir daha təsdiqləyir. Forum İqtisadiyyat Nazirliyi, İxrac və İnvestisiyaların Təşviqi Agentliyi (AZPROMO), İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Katibliyi və ECO Ticarət və Sənaye Palataları Konfederasiyasının təşkilatçılığı ilə baş tutub. Tədbir Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə ilk dəfə təşkil

edilən “ECO Həftəsi” çərçivəsində keçirilib. Forumda hökumət nümayəndələri, ECO-nun və digər beynəlxalq qurumların təmsilçiləri, təşkilat üzv ölkələrin ticarət və sənaye palatalarının rəhbərləri iştirak ediblər.

Forumda Azərbaycanın regionda strateji rolu, iqtisadi potensialı və regional inteqrasiya məqsədi ilə atılan addımlar haqqında məlumat verilib. Üzv ölkələrlə investisiya, enerji keçidi, nəqliyyat-tranzit və digər istiqamətlər üzrə tərəfdaşlığın genişləndirilməsi üçün imkanlar diqqətə çatdırılıb.

Forumda çıxış edən iqtisadiyyat nazirinin birinci müavini Elnur Əliyev Azərbaycanın ECO çərçivəsində davamlı iqtisadi əməkdaşlığa sadiqliyini, təşkilatın məqsədlərinə nail olmaqda ölkəmizin dəstəyini vurğulayıb. Qeyd olunub ki, Azərbaycanın üzv ölkələrlə iqtisadi-ticarət əlaqələri inkişaf edir. O bildirib ki, ticarət əlaqələrindən əlavə, Azərbaycan ilə ECO-ya üzv dövlətlər arasında investisiya əməkdaşlığı əhəmiyyətli dərəcədə dəyişə bilər: “Bu il iyunun 1-nə olan məlumata görə, İƏT ölkələrindən 10 min dən çox şirkət Azərbaycanda fəal fəaliyyət göstərir. 1995-ci ildən bəri bərabər üzv dövlətlərdən Azərbaycana 22 milyard ABŞ dollarından çox investisiya qoyulub. Bu, iqtisadiyyatımızın əsas sektorlarının inkişafına töhfə verir”, - deyər İqtisadiyyat Nazirliyinin rəsmisi vurğulayıb.

Forumda ECO-ya üzv ölkələrin ticarət və sənaye palatalarının nümayəndələri transsərhəd ticarət infrastrukturunun genişləndirilməsi və investisiyaların təşviqi mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsinin əhəmiyyəti barədə fikirlərini bildiriblər. Regional dəyər zəncirlərinin inkişafı, nəqliyyat-logistika sistemlərinin rəqəmsallaşdırılması, gömrük prosedurlarının sadələşdirilməsi üçün vahid platformaların yaradılması kimi məsələlərə toxunulub. Qeyd edilib ki, özəl sektorun regional strategiyaların formalaşdırılmasında daha fəal iştirakı və dövlət-özəl tərəfdaşlığının institusional əsaslarla gücləndirilməsi önəm kəsb edir.

Enerji və nəqliyyat sahələrində aparıcı aktor

Azərbaycan İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı çərçivəsində enerji və nəqliyyat sahələrində mühüm strateji mövqeyə malikdir. Ölkənin zəngin enerji ehtiyatları və əlverişli coğrafi yerləşməsi onu regionda mühüm tranzit və enerji mərkəzlərindən birinə çevirib. Azərbaycan yalnız enerji resurslarının hasilatında deyil, həm də onların beynəlxalq bazarlara daşınmasında mühüm rol oynayır. Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəməri, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri və Cənub Qaz Dəhlizi kimi layihələr ECO məkanında enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasına əhəmiyyətli töhfələr verir. Eyni zamanda, Azərbaycan həm Şimal-Cənub, həm də Şərq-Qərb nəqliyyat dəhlizlərinin əsas iştirakçısıdır. Ölkəmiz bu marşrutların texniki və logistika infrastrukturunun inkişaf etdirilməsinə, regional tranzit imkanlarının artırılmasına yönəlmiş layihələrdə fəal rol oynayır. Bu baxımdan ECO çərçivəsində Trans-Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu və Orta Dəhliz kimi təşəbbüslərin reallaşdırılmasında Azərbaycanın rolu danılmazdır. Bu gün nəqliyyat sahəsində də Azərbaycanın ECO regionunda aparıcı aktor kimi çıxış etdiyinə əminliklə söyləmək olar. Prezident İlham Əliyevin İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Özbəkistandan paytaxtı Daşkənddə keçirilən 16-cı Zirvə Görüşündə söyləndirdiyi fikirlər bunu bir daha təsdiqləyir: “Azərbaycanın nəqliyyat və logistika infrastrukturunu ECO-nun üzv dövlətləri üçün açıqdır. Son illərdə Azərbaycan özünün nəqliyyat infrastrukturuna milyardlarla ABŞ dolları həcmində sərmayə qo-

yub və Avrasiyanın Şərq-Qərb və Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizləri üzərində yerləşən nəqliyyat və logistika mərkəzlərindən birinə çevrilib. Hər iki dəhlizin Azərbaycandan keçən hissələri tam hazırdır. Biz hazırda bu dəhlizlərlə boyu-dəmir yolu xətlərinin yüksərmə qabiliyyətinin genişləndirilməsi üzərində işləyirik”.

Prezident İlham Əliyevin bu fikirləri Azərbaycan dövlətinin nəqliyyat sektoruna verdiyi strateji önəmi və region ölkələri ilə əməkdaşlığa göstərdiyi səyləri aydın şəkildə ifadə edir. Azərbaycanın multimodal nəqliyyat infrastrukturuna yətirdiyi sərmayələr, Şərq-Qərb və Şimal-Cənub dəhlizləri boyunca əlaqələrin genişləndirilməsi ECO məkanında logistik qovşaqların daha da möhkəmləndirir. Bu da üzv dövlətlər arasında ticarətin asanlaşdırılması və iqtisadi inteqrasiyanın gücləndirilməsi baxımından əhəmiyyətli addımdır.

Bundan əlavə, Azərbaycan ECO çərçivəsində yaşıl enerji təşəbbüslərinə də böyük diqqət yetirir. Son dövrlərdə Azərbaycan, Qazaxıstan və Özbəkistan arasında enerji sistemlərinin birləşdirilməsi layihəsi üzrə sənəd imzalanıb. Bu təşəbbüs regionda alternativ enerji mənbələrinin səmərəli istifadəsini, enerji təhlükəsizliyinin artırılmasını və dayanıqlı inkişafın təmin olunmasını hədəfləyir. Bakıda ECO regionu üçün “Təmiz Enerji Mərkəzi”nin yaradılması ilə bağlı anlaşılan müzakirələr də Azərbaycanın bu sahədəki liderlik iddiasını bir daha ortaya qoyur.

Mübariz ABDULLAYEV

Azərbaycan milli dövlət mənafələrinə əsaslanan, xalqın maraqlarına xidmət edən, daim dəyişən global və regional proseslərdə uyğunlaşdırılan çevik xarici siyasət strategiyasını həyata keçirir. Bu gün ölkəmizin dünya birliyinə integrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi balanslaşdırılmış və çoxşaxəli formada da-

Bakı dünyanın diqqətində...

Ölkəmiz regionda geostrateji lider kimi vacib addımlar atır

vam etdirilməkdədir.

Hər il ölkəmizin beynəlxalq əlaqələri daha da genişlənir. Azərbaycan uzun illər ərzində beynəlxalq aləmdə artıq çox etibarlı, ləyaqətli tərəfdaş kimi tanınır. Xüsusilə son illər dünyada böhranla-

rın, müharibələrin, qeyri-sabit vəziyyətin genişləndiyi bir şəraitdə bizim nümunəmiz, daha çox diqqət cəlb edir və bütün dünya bizə daha böyük rəğbətə yanaşır.

Milli Məclisin Beynəlxalq münasi-

bətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin üzvü Nəsim Məhəməliyev “Yeni Azərbaycan”a açıqlamasında bildirib ki, Azərbaycan bir çox sahələrdə olduğu kimi, region ölkələri, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlıq istiqamətində

bitliyin bərpa olunması ilə regionda geostrateji lider kimi Azərbaycan dövləti vacib addımlar atır. Şübhəsiz ki, dünya ictimaiyyəti, xarici ölkələr və beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən də yürüdülməsinə siyasət yüksək qiymətləndirilməkdədir”.

də islahatlar siyasətinin davamlı tərkib hissəsi olaraq xüsusi addımlar atır: “İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra Cənubi

Qafqazda sa-

Dünya birliyinə integrasiya sürətlə gedir

N.Məhəməliyev qeyd edib ki, son dövrlər ölkəmizə olan marağın və inamin nəticəsində Azərbaycan dövlətinə bir çox sahələrdə çoxşaxəli əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi ilə bağlı təkliflər artmaqdadır: “Bu da Azərbaycan dövlətinin güvənli bir dövlət, Prezident İlham Əliyevin güvənli bir şəxsiyyət, dövlət xadimi, ölkə rəhbəri olması və dünya liderləri arasında xüsusi çəkicə malik olmasının da bariz nümunəsidir. Bu baxımdan dünya birliyinə integrasiya prosesinin sürətlə getdiyini sadəcə görmürük, eyni zamanda bu dövrün müasirləri olaraq hər birimiz öz sahəmizdə hiss edirik və yaşayırıq.

Şübhəsiz ki, Azərbaycan dövləti atdığı bütün addımlarını beynəlxalq hüquq normaları-

na əsaslanaraq, ədalət prinsipinə söykənərək, ən əsası ölkəmizin milli maraqlarını rəhbər tutur. Bu da yalnız və yalnız Azərbaycan dövlətinə, Azərbaycan xalqına xidmətin vacib bir nümunəsidir ki, dövlət başçımızın rəhbərliyi altında həyata keçirilir”.

Beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığa önəm veririk

Parlament üzvünün sözlərinə görə, bu gün ölkəmizin dünya birliyinə integrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi siyasəti müəyyənləşdirilən kursa əsasən balanslaşdırılmış və çoxşaxəli formada

davam etdirilməkdədir: “İkitərəfli əlaqələrin inkişafına önəm verən Azərbaycan, ilk növbədə qonşu dövlətlərlə qarşılıqlı faydalı və hərtərəfli əməkdaşlığını genişləndirməkdədir. Azərbaycan həm də region dövlətləri arasında münasibətlərin geniş potensialından yararlanmaq məqsədilə yaradılan üçtərəfli for-

matların fəal iştirakçısıdır. Beynəlxalq münasibətlərin fəal iştirakçısı olan Azərbaycan xarici siyasətində global və regional səviyyəli nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığa da böyük önəm verir. Ölkəmiz, həmçinin Avropa İttifaqı, NATO kimi təşkilatlarla siyasi, iqtisadi, təhlükəsizlik kimi sahələrdə sıx əməkdaşlıq edir. Bütün bunlar onu göstərir ki, Azərbaycan beynəlxalq birliyin müstəqil və tamhüquqlu subyekti kimi öz milli maraq və mənafələrini qarşılıqlı hörmət və ortaq faydalanma prinsipləri çərçivəsində həyata keçirir. Reallaşdırılan çoxvektorlu və uzaqgörən xarici siyasət nəticəsində Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzu daha da artır, eləcə də ölkəmizin beynəlxalq arenadakı mövqeyi möhkəmlənir.

Azərbaycan Cənubi Qafqazda yaranan yeni realiaqlar kontekstində beynəlxalq təşkilatlarla fəal əməkdaşlığı genişləndirir. Bütün bu proseslər Prezident İlham Əliyevin siyasi uzaqgörənliyi və müdrik idarəetməsinin nəticəsidir. Bu istiqamətdə aparılan islahatlar Azərbaycanın daha ciddi uğurlar əldə edəcəyinə əmin yaradır. Dövlətimizin yürütdüyü uğurlu daxili və xarici siyasət ölkəmizin beynəlxalq aləmdə mövqelərini ildən-ildə daha da gücləndirir və bundan sonra da gücləndirəcək”.

Yegana

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “Azərbaycan Respublikasının dünya birliyinə integrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

Rusiyaya çağırış: Vəziyyəti süni şəkildə gərginləşdirən addımlardan və bəyanatlardan çəkinin!

Yekaterinburqda baş verən hadisə milli və insani dəyərlərə hörmətsizliyin göstəricisidir. Rusiya Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin qanunsuz əməliyyatları nəticəsində günahsız insanlara qarşı həddən artıq güc tətbiq edilməsi, onların həyatına son qoyulması, xəsarət alması və azərbaycanlıların kütləvi şəkildə hədəfə çevrilməsi müasir dövrün prinsipləri ilə heç cür uzlaşmır. Beynəlxalq hüquq və beşəri dəyərlər milliyyətimizdən, dilindən, dinindən asılı olmayaraq hər kəsin hüquqlarının qorunmasını tələb edir və bu kimi hallara haqq qazandırmaq mümkün deyil.

Milli ayır-seçkilinin bariz nümunəsi

Əslində, Rusiyada baş verən hadisələr bu ölkədə şovinizmin, diskriminasiyanın, milli ayr-seçkilinin bariz nümunələridir. Yekaterinburq hadisəsi isə prosesin idarə olunduğunu aydın göstərir. Rusiyada digər xalqlara qarşı şovinist əhval, ruhiyyə hökm sürür, diskriminasiya geniş yayılmış praktikadır. Görünür, artıq müsəlman xalqlarına, bu ölkədə yaşayan və ya Rusiyaya gedən müsəlmanlara qarşı da açıq təzyiqlərə start verilib. Bu, Rusiyada islamofobiyanın alovlandırılması deməkdir.

Yekaterinburqda baş verən ayrı bir hadisə kimi qiymətləndirilə bilməz. 2024-cü ilin dekabrında AZAL-a məxsus səmşinin təyyarəsinin vurulması, Azərbaycan rəsmilərinin əsaslı şəkildə deportasiyası kimi hadisələr xalqımıza və onun hüquqlarına münasibətlə bağlı ciddi narahatlıq doğuran ardıcılıqlı təşkil edir. Xüsusilə son aylarda Rusiya mediasında Azərbaycana qarşı aparılan tərxiat xarakterli təbliğat narahatlıq üçün əsas yaradır. Eləcə də, Azərbaycan səmşinin təyyarəsinin Rusiya hava məkanında vurulması kimi ağır insidentlərlə bağlı indiyədək lazımi tədbirlərin görülməməsi, günahkarların cəzalandırılmaması bu hadisələrin məqsədli xarakter daşıdığına dair narahatlığın daha da gücləndirir. Bu əməllər beynəlxalq hüquqa, qonşuluq prinsiplərinə və ümumbəşəri dəyərlərə tam ziddir.

Rusiya özünü müttəfiq hesab edirsə...

Belə yanaşmalar, həm də Rusiyanın müttəfiqlik prinsiplərindən tamamilə uzaq olduğunu göstərir. Əgər həqiqətən, Rusiya özünü Azərbaycana müttəfiq hesab edirsə, bu prinsiplərə uyğun addım atmalı, azərbaycanlılara qarşı zorakılıq hallarına son qoymalıdır. Eyni zamanda, Yekaterinburqda törədilmiş zorakılığa görə ədalətli mövqə sərgilənməlidir. Lakin ölkəmizin bu çağırışlarına rəğmən, Rusiya tərəfindən qeyri-konstruktiv bəyanatlar səsləndirilir. Rusiyanın Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat katibinin və ölkəmizdəki səfirliyinin 2 iyul tarixli bəyanatları da bunun göstəricisidir. Həmin bəyanatlarda guya Azərbaycanda səfərdə olan Rusiya vətəndaşlarına və onların ailə üzvlərinə qarşı hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən fiziki güc tətbiq edildiyi, habelə həbs olunmuş Rusiya vətəndaşlarına konsulluq dəstəyinin göstərilməsi ilə bağlı Moskvanın rəsmi müraciətlərinə Azərbaycan tərəfindən cavab verilmədiyi iddia olunur.

Azərbaycan XİN iddiaları təkbiz edib

Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyi isə bu iddiaları əsassız hesab edir. Məsələ ilə bağlı nazirliyin mətbuat xidməti idarəsinin rəisi Ayxan Hacızadə bildirib ki, Azərbaycan tərəfindən saxlanılan və həbs edilmiş qruplaşmalar, eləcə də ölkəmizdə qanunsuz fəaliyyət göstərən “Sputnik-Azərbaycan” filialında çalışan Rusiya vətəndaşları ilə bağlı Azərbaycan tərəfinin rəsmi mövqeyi ictimaiyyətə açıqlanıb. Konsulluq dəstəyi məsələsinə gəldikdə, Rusiya tərəfindən 30 iyun və 1 iyul tarixlərində XİN-ə daxil olmuş müraciətlər dərhal aidiyyəti dövlət qurumuna ünvanlanıb və həbs olunmuş şəxslərin kimliyi və təhqiqat aparın səlahiyyətli qurum barədə müvafiq məlumat Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında Konsulluq Konvensiyasının 39-cu maddəsinin 1-ci bəndinə əsasən Rusiya tərəfinə təqdim olunub. Ümumilikdə, konvensiyaya uyğun olaraq müraciətlərə baxılması müddəti Rusiya tərəfinə məlumdur.

A.Hacızadənin sözlərinə görə, Rusiyanın müxtəlif şəhərlərində saxlanılan və cəzaçəkmə müəssisələrində olan Azərbaycan vətəndaşları ilə konsulluq görüşlərinin təşkil olunması üçün dəfələrlə edilmiş müraciətlərimizə Rusiya tərəfindən cavabların həftələrlə gecikdirilməsini Azərbaycan tərəfi heç zaman ictimailəşdirərək siyasiləşdirməyib: “Qeyd edilənləri nəzərə alaraq, Rusiya tərəfini vəziyyəti süni şəkildə daha da gərginləşdirən addımlardan və bəyanatlardan çəkinməyə çağırırıq”.

Nardar BAYRAMLI

“Media haqqında” qanuna dəyişiklik ediləcək...

Saxta məlumatların yayılmasının qarşısı alınmalıdır!

İnformasiya təhlükəsizliyi bütövlükdə, hər bir cəmiyyətin təhlükəsizliyində mühüm rol oynayır. Ona görə də, bu sahədə qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi hər zaman aktual olub. Digər tərəfdən, media resurslarında saxta məlumatların yayılmasının qarşısının alınması da vacib məsələlərdən biridir.

Artıq bu yöndə praktiki addımlar atılmaqdadır. Belə ki, Azərbaycan mediasında saxta məlumatların dərc edilməsinə yol verilməməsinə dair yeni normalar müəyyən oluncək. Bu, Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin iyulun 1-də keçirilən iclasında birinci oxunuş üçün müzakirəyə çıxarılan “Media haqqında” qanuna təklif olunan dəyişiklikdə öz əksini tapıb. Qanunda ilk dəfə olaraq kütləvi informasiya istehsalı ilə məşğul olan əməliyyatçı media resurslarına münasibətdə “media subyekti” anlayışı təqdim edilib, bununla da peşəkar medianın əhatə dairəsi müəyyənləşdirilib. Dəyişikliyə əsasən media sahəsində fəaliyyət göstərən xarici hüquqi şəxs Azərbaycandakı filial və nümayəndəliyi də media subyekti hesab ediləcək.

Azərbaycan mediasını və ictimaiyyəti on çox narahat edən məsələlərdən biri də informasiya məkanında mənbəyi bilinməyən, saxta məlumatların yayılması, bu cür manipulyativ məzmunun sosial şəbəkələrin təsiri altında media subyektlərinin lətinə yol açması, beləliklə, müxtəlif media kanalları vasitəsilə cəmiyyətə həqiqəti əks etdirməyən informasiyanın ötürülməsidir. Ciddi sosial sifariş nəzərə alaraq, həm informasiya mühitinin çirklənməsinə səbəb olan, həm də jurnalistlərin nüfuzuna təsir edən saxta xəbərlərlə mübarizə metodlarını gücləndirmək məqsədilə qanuna dəyişikliklərin edilməsi təklif olunur. Belə ki, qanunun informasiyaya dair tələbləri əks etdirən 14-cü maddəsinə saxta məlumatların dərc edilməsinə (yayılmasına) yol verilməməsinə dair normanın əlavə edilməsi nəzərdə tutulub.

Belə ki, media subyektinin adından sui-istifadə edən, media etikasına zidd fəaliyyət göstərən, ictimai rəyde qeyri-peşəkar imici dəyişməyən media resurslarına qarşı cəmiyyət dövlətdən daha ciddi addımlar atılmasını gözləyir. Bu tələbi və dövlətin informasiya təhlükəsizliyi prinsiplərini əsas götürərək qanuna edilən dəyişikliklərə Medianın İnkişafı Agentliyinin (MEDIA) informasiya mühitinin çirkləndirilməsi hallarına qarşı fəaliyyətinin çevikliyi təmin ediləcək. Media subyektlərinin, xüsusilə əsas informasiya mənbəyi olan informasiya agentliklərinin fəaliyyətini təkmilləşdirmək və stimullaşdırmaq üçün günün realiaqlarına uyğun standartların tətbiqi tələb olunur. Məlumat mübadiləsində açar rolunu oynayan və buna görə də, xüsusi çəkisi olan informasiya agentlikləri sadəcə mövcud olduğu sərhədlər daxilində deyil, bütün dünyada ölkə mediasının simasını və təsir dairəsini

Bu məqsədlə qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi zərurətə çevrilib

müəyyənləşdirir. Bu baxımdan informasiya agentliklərinin inkişaf etdirilməsi dövlətin media siyasətinin əsas istiqamətlərindəndir.

Qanuna təklif edilən dəyişikliyə əsasən, informasiya agentliyinin azı 20 media subyekti ilə məlumat verilməsi (əldə edilməsi) haqqında müqaviləsi olmalı, azı 5 xarici ölkədə jurnalisti akkreditasiya olunmalı, həmçinin hər ay 20 gün ərzində gündəlik dərc etdiyi kütləvi informasiyanın ümumi həcmindən azı 80 faizi özü tərəfindən istehsal edilmiş olmalıdır. Vurğulanı ki, müxtəlif media subyektləri formalaşdırdıqları brendin adından sui-istifadə halları ilə bağlı MEDIA-

ya dəfələrlə müraciətlər edib və bu istiqamətdə ciddi addımların atılması ilə bağlı təkliflər irəli sürüblər. Bu amili nəzərə alaraq, qanuna təklif olunan dəyişikliyə əsasən, media subyektlərinin adları digər redaksiyaların adları ilə eyni və ya oxşar olmamalı, onların adlarında ictimai

qaydaya, mənaviyyətə və əxlaqa zidd olan, istifadəçiləri yanlışla bilən ifadələrdən istifadə edilməməlidir. Bu dəyişiklik media subyektlərinin həm reputasiyasının, həm də brendinin möhkəmlənməsinə töhfə verəcək.

Məsələ ilə bağlı parlamentin İnsan hüquqları komitəsinin sədri Zəhid Oruc qəzetimizdə açıqlamasında qanunvericiliyə belə bir dəyişikliklərin zərurliyini bir daha vurğulayıb. Onun sözlərinə görə, bu dəyişikliklər cəmiyyətin və media ictimaiyyətinin tövsiyələri, istəkləri və təklifləri nəzərə alınaraq irəli sürüldü: “Burada əsas məqsəd Azərbaycanın informasiya mühitinin qorunaraq, sağlamlaşdırılması, media brendinin və jurnalistin nüfuzunun artırılması, informasiya məkanında hər hansı neqativ hallara qarşı mübarizədə cəmiyyətin tələblərini nəzərə alaraq dövlət tənzimlənməsində həssaslığın artırılması, çevikliyin təmin edilməsidir. Nəzərdə tutulan dəyişikliklər qəbul olunarsa, bu, bütün media məkanında şəffaf və sağlam mühitin formalaşmasında önəmli rol oynayacaqdı”.

Komitə sədri qeyd edib ki, sözügedən qanun layihəsi iyulun 4-də (bu gün-red) Milli Məclisin plenar iclasında müzakirə olunacaq.

Nardar BAYRAMLI

ABŞ Qlobal Cənuba doğru...

Vaşinqtonun Afrika ilə münasibətləri “isinir”...

Yeni nizam beynəlxalq aləmdə müəyyən yerləşmələri mütləq şərtə çevirir. Məsələn, vaxtilə daha çox diqqət mərkəzində olan siyasi-iqtisadi aktorlar öz populyarlıqlarını müəyyən mənada itirir və ya əməkdaşlıq münasibətləri yeni nizam çərçivəsində yeni ştrixlər qazanır. Bu istiqamətdə ən diqqətçəkən misallardan biri Afrika qitəsidir ki, son illərdə bu coğrafiya global siyasi-iqtisadi həyata yeni tran-

İqtisadi-siyasi fəallıq artırılır

sformasiya həyata keçirməkdədir. Xüsusilə, bir çox Afrika ölkələrinin kolonializmə, iqtisadi sömürçəçiliyə qarşı mübarizəsi göz oxşayır. Yeni dövəmdə önə çıxan Qlobal Cənub faktorunun aparıcı ünsürlərindən biri kimi Afrika regionu artıq beynəlxalq platformalarda mühüm təmsilçilik qazanır.

Yeri gəlmişkən, ABŞ Prezidenti Donald Trampın təşəbbüsü ilə iyulun 9-11-də Vaşinqtonda Afrika liderləri ilə sammit keçiriləcək. Bu barədə “Semafor” portalı mənbələrə istinadən məlumat yayıb. Onların məlumatına görə, Amerika paytaxtına Qabon,

Qvineya-Bisau, Liberiya, Mavritaniya və Senegal liderləri gələcək. Rəsmi Vaşinqton sammitdə Qərbi Afrika ölkələri ilə faydalı qazıntılar sahəsində əməkdaşlığı, həmçinin regional təhlükəsizlik məsələlərini müzakirə etməyi planlaşdırır. Bundan əlavə, payızda daha böyük ABŞ-Afrika sammitinin keçirilməsi planlaşdırılır. Sammitin sentyabrda Nyu-Yorkda baş tutacağı gözlənilir.

ABŞ-Afrika əlaqələri son 40 ildə...

Yeni dövərdə yeni nizamda təbii olaraq müsəlman dünyası, xüsusilə, Afrika qitəsində yerləşən ölkələr özlərinin əməkdaşlıq sferalarını genişləndirməyi hədəfləyir. Nəzərə alsaq ki, global münasibətlər sistemində Afrikanın rolu müasir dövrimizdə artmaqdadır, bu regionun iqtisadi-siyasi potensialı gələcək üçün mühüm proqnozlar vəd edir. Afrika qitəsi gənc əhalisi, təbii sərvətləri və inkişaf potensialı ilə XXI əsrin əsas diqqət mərkəzlərindən birinə çevrilib - əsrlərlə müstəmləkəçilikdən əziyyət çəkmiş bu qitə müasir dövrimizdə də bözi hallarda iqtisadi və siyasi asılılıqdan qurtulmaq üçün mübarizə aparır. Bununla yanaşı, sürətli urbanizasiya, texnologiya və infrastruktur sahələrində inkişaf Afrikanın dünya iqtisadiyyatında daha böyük rol oynamağa başlamasına imkan yaradır. Afrika ölkələri öz təbii sərvətlərini və insan resurslarını düzgün idarə edərək dünya iqtisadiyyatında mühüm oyunçulara

çevrilə bilirlər. Bu nöqteyi-nəzərdən, keçirilməsi planlaşdırılan görüş də böyük maraq doğurur. Qeyd edək ki, ABŞ ilə Afrika arasında münasibətlərin intensivləşməsi prosesi son 30-40 ildə artan fazada müşahidə olunub. Məsələn, Bill Klinton 1998-ci ildə 6 Afrika ölkəsinə səfər edib (Uqanda, Cənubi Afrika, Botsvana, Qana, Ruanda, Senegal). Bu, o dövərdə ABŞ prezidentinin Afrikaya etdiyi ən uzun və genişmiqyaslı səfər sayılırdı. Ruandada soyqırım, ilə bağlı “qərblilərin və ABŞ-in səssiz qaldığı üçün peşman olduqlarını” etiraf etməsi isə hələ də ABŞ diplomatiyası baxımından böyük bir cəsarət nümunəsi sayılır.

Corc Buşun prezidentliyi dövründə isə (2001-2009) Vaşinqton

Afrikaya milyardlarla dollar dəyərinə HIV/AIDS-lə mübarizə üçün yardım etdi. PEPFAR (President’s Emergency Plan for AIDS Relief) təşəbbüsü məhz oğul Buşun təşəbbüsü ilə 2003-cü ildə başladı - bu, Afrikada milyonlarla insanın həyatını xilas etdi. Onun 2003 və 2008-ci illərdə Afrika ölkələrinə bir neçə rəsmi səfəri yadda qaldı - Uqanda, Nigeriya, Qana, Tanzaniya, Benin və s. səfərləri zamanı hətta onu “Afrikanın dostu” adlandırıdılar.

2014-cü ildə Barak Obamanın təşəbbüsü və iştirakı ilə Vaşinqtonda baş tutan ABŞ-Afrika Liderlər Sammiti isə tarixə bir ilk kimi düşdü - ilk dəfə idi ki, ABŞ prezidenti 50-dən çox Afrika ölkəsinin liderini Ağ Evdə toplayırdı. Sammitin əsas məqsədi ABŞ-in Afrika ilə iqtisadi, təhlükəsizlik və inkişaf əməkdaşlığını gücləndirmək idi. Həmin toplantıda 33 milyard dol-

larlıq iqtisadi təşəbbüslər elan olundu. Keniya əsilli ABŞ prezidenti Obama həmçinin Efiopiya Afrika İttifaqı Komissiyasının mənzil-qərgahında çıxış edən ilk ABŞ prezidenti oldu.

Bu fəaliyyət Co Bayden tərəfindən də təkrarlanıb - 2022-ci ildə baş tutan ABŞ-Afrika Liderlər Sammitində 49 Afrika ölkəsi və Afrika İttifaqı rəsmiləri iştirak etmişdi. Bayden “Afrika olmadan global problemləri həll etmək

mümkün deyil” deyə çıxışında bildirmişdi. Vaşinqton o dövərdə Afrikaya 55 milyard dollarlıq dəstək vəd etmişdi.

Trampın birinci prezidentliyi dövründə ən yaddaqalan hadisə isə təbii ki, ABŞ-Afrika münasibətlərində yeni çıxır açan 2020-ci ildə Sudanla diplomatik münasibətlərin normallaşması prosesi oldu - bir çox Qərb diplomatlarının da bildirdiyi kimi, bu, ABŞ-in Afrika siyasətində dönüş nöqtəsi oldu.

Azərbaycan Afrika ilə münasibətlərini yeni müstəviyə daşıyır

Azərbaycan da bu gün Qlobal Cənubun liderlərindən birinə çevrilib və global miqyasda mühüm regional aktor kimi fəallıq nümayiş etdirir. Bu prosesdə ən diqqətçəkən

şəhərtə tapır. Sırr deyil ki, Afrika qitəsi və Latın Amerikası kimi regionlar onilliklər ərzində Qərb mərkəzli siyasətin kölgəsində yaşayıb. İndi isə bu regionların çoxu öz milli maraqlarına hörmət edən, bərabər hüquqlu tərəfdaşlığa əsaslanan münasibətlər axtarışındadır. Azərbaycan beynəlxalq siyasətdə tutduğu prinsipial mövqə, xüsusilə də suverenlik, daxili işlərə qarışmama və ədalət prinsipinə sadiqliyi həmin ölkələrdə Bakıya olan marağı artırır. Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatında sədrliyi dövründə Afrika ölkələri ilə münasibətlərdə Azərbaycan yeni səhifə açıb. Bu müddət ərzində Bakının təşəbbüsü ilə bir neçə Afrika ölkəsinə humanitar yardım göstərilib, pandemiya ilə mübarizə üçün tibbi ləvazimatlar göndərilib və ən əsası, bu ölkələrin beynəlxalq səviyyədə səsi eşidilib. Eyni zamanda, Bakının COP29-a ev sahibliyi etməsi Azərbaycanı Afrika ölkələrinin diqqət mərkəzinə gətirib. Bu ölkələr iqlim dəyişikliklərinin təsirini ən ağır şəkildə hiss edənlərdir, global iqlim siyasətində səsləri çox zaman nəzərə alınmır. Azərbaycan bu ölkələrin iqlim gündəminə daxil edilməsini dəstəkləyən nadir dövlətlərdən biridir. Bu səbəbdendir ki, artıq 30-dan çox Afrika ölkəsi Azərbaycanla ikitərəfli görüşlər, texniki əməkdaşlıq və gələcək enerji, təhsil və kənd təsərrüfatı sahələrində tərəfdaşlıqlar barədə dialoqa başlayıb.

P.İSMAYILOV

Afrikanın müttəfiqlik perspektivi...

müəyyən söz sahibliyi statusunu qoruyub saxlayanlar yeni nizamda Afrikanı Qlobal Cənubun ən vacib aktorlarından biri kimi bərabər hüquqlu tərəfdaş qismində qəbul etməli olacaqlar.

Bir çox ekspertlər ABŞ-Afrika yaxınlaşmasında hərbi sitrategiyanın da yer almasını iddia edirlər. Belə ki, ABŞ həm də Yaxın Şərqi

bir addımında yerləşən Afrikaya özünün yeni hərbi müttəfiqi kimi yaxınlaşmağa çalışır. NATO-nun maliyyələşməsi səbəbilə Avropa ilə müəyyən fikir ayrılıqlarına gələn ABŞ üçün yeni hərbi müttəfiqlik daha çox üstünlük vəd edir - həm geostrateji, həm də geocoğrafi baxımdan hazırda Afrika daha böyük perspektiv vəd edir.

məqamlardan biri rəsmi Bakının Afrika və kolonializmdən əziyyət çəkən ölkələr ilə qarşılıqlı münasibətlərinin inkişafıdır. Bu bir reallıqdır ki, əsrlərlə kolonializm və istismar siyasətindən əziyyət çəkmiş ölkələr indi beynəlxalq sistemdə bərabərlik, ədalət və tərəfdaşlıq axtarırlar - belə bir geosiyasi konfigurasiyada Azərbaycan balanslı, müstəqil və suveren mövqeyi ilə bu ölkələrin etimadını qazanır və Qlobal Cənubda da etibarlı tərəfdaş kimi

Avropa Komissiyası istefaya göndərilir?

Yaxın günlərdə Avropa Komissiyasının sədri və idarə heyəti istefaya gedə bilər. Belə ki, almaniyalı siyasətçi Ursula Fon der Lyayenin sədri olduğu Avropa Komissiyasına qarşı gələn həftə Avropa Parlamentində etimadsızlıq səsverməsi keçiriləcək. “Stern” jurnalının məluma-

tına görə, Avropa Parlamentinin sədri Roberta Metsola bu barədə fraksiya rəhbərlərinə məlumat verib. Sözügedən jurnalın məlumatında qeyd olunur ki, rumıniyalı deputat Qeorqe Piperea və sağ partiyalardan olan digər deputatlar komissiyayı koronavirus böhranı dövrün-

də Ursula Fon der Lyayen ilə ABŞ-in “Pfizer” şirkətinin rəhbəri arasında aparılmış məsələ ilə bağlı məlumatları bugünkü açıqlamaqda ittiham edirlər. Məsələ ilə bağlı Avropa İttifaqı Məhkəməsi də bu yaxınlarda qərar verib və məhkəmənin qərarında belə bir məlu-

matın gizlədilməsinin hüquqi normalara zidd olduğu qeyd edilib. Komissiyanın sədri və idarə heyəti digər məsələlərdə də ittiham olunurlar - Avropa Parlamentinin iclasında təxminən 4 milyard avro dəyərində peyvəndlərin istifadəsə qalması və komissiyanın rəqəmsal xidmətlər

haqqında qanunun təbiiyyətə yol verdiyi yanlışlıqlar və bunun Rumıniya və Almaniyadakı seçkilərə əks təsirləri barədə narahatlıq doğuran məsələlər qaldırılacaq. Etimadsızlıq qərarının qəbul olunacağı təqdirdə komissiya tam tərkibdə istefa verməli olacaq.

AK-nın istefa tarixi...

Qeyd edək ki, Avropa İttifaqının qanunvericiliyinə görə, Avropa Komissiyasının sədri və idarə heyətinin istefaya göndərilməsi üçün həm səslərin üçdə ikisinin, həm də deputatların ümumi sayının əksəriyyətinin razılığı lazımdır. Avropa Parlamentində Avropa Komissiyasına qarşı etimadsızlıq səsverməsi sonuncu dəfə 2014-cü ildə sağ populistlər tərəfindən Jan-Klod Yunkerin rəhbərlik etdiyi komissiyaya qarşı həyata keçirilib. Həmin vaxt 101 deputat təşəbbüsün lehinə, 461 nəfər əleyhinə səs vermiş, 88 nəfər bitərəf qalmışdı. Avropa Komissiyasının istefası ilə nəticələnən yeganə hadisə isə 1999-cu ildə baş verib. Jak Santerin rəhbərlik etdiyi komissi-

ya korrupsiya, idarəetmədə pozuntular ilə bağlı tənqidi hesabatdan sonra istefa vermişdi.

Məsələ ilə bağlı Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin siyasi eksperti Sultan Zahidov “Yeni Azər-

720 deputatın 10 da biri...

baycan” qəzetinə şərhində qeyd edib ki, Avropa Komissiyasına qarşı etimadsızlıqla bağlı qərarın qəbul olunması inandırıcı görünmür. Onun sözlərinə görə, komissiya öz fəaliyyətini davam etdirəcək. “Bəli, Avropa Parlamentində Ursula Fon der Lyayenə qarşı etimadsızlıq səsverməsi baş tutacaq. Bunun da başlıca səbəbi ondan irəli gəlir ki, Avropa Parlamentində mühafizəkar blokundan olan rumıniyalı deputat Qeorqe Piperea Ursula Fon der Lyayenin istefaya göndərilməsi üçün 73 deputatın imzasını toplayıb. Məsələ burasındadır ki, parlamentin bir sıra üzvləri Fon der Lyayeni pandemiya dövründə Aİ-nin COVID-19 qarşı mübarizə üzrə siyasətini düzgün yürütməkdə, ciddi səhvlərə yol verməkdə və COVID fondları üzərində effektiv nəzarət mexanizmləri

təbiiq etməməkdə ittiham edirlər. Önümüzdəki həftədə, yəni iyulun 8-də Avropa Parlamentində bu məsələ ilə bağlı geniş debat keçiriləcək, ondan sonra isə Ursula Fon der Lyayen və komissiyanın idarə heyətinin üzvlərinə qarşı etimadsızlıq səsverməsi keçiriləcək,” - deyər S.Zahidov hesab edir ki, Ursula Fon der Lyayenin istefaya göndərilməsi ehtimalı çox azdır. “Sənədə imza atan 73 millət vəkili 720 millət vəkiliyin 10-da biridir. Səsvermə zamanı bir çox avropalı parlamentarilər Fon der Lyayeni dəstəkləyəcəklər. Rumıniyalı deputat Qeorqe Pipereanın özü də çox yaxşı bilir ki, onun bu təşəbbüsü reallaşmayacaq. Ursula Fon der Lyayen öz vəzifəsində qalmaqda davam edəcək”.

Yunis ABDULLAYEV

USAİD rəsmən bağlandı...

Bu ilin fevralından start götürmüş proses yekunlaşdı - Ağ Ev USAİD-in bağlandığını rəsmən elan etdi. Belə ki, Birləşmiş Ştatların Dövlət katibi Marko Rubio ABŞ-ın Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin (USAID) xarici

Ağ Ev qurumun fəaliyyətini “səmərəsizlik dövrü” adlandırdı

yardımının dayandırıldığını rəsmən elan edib. Agentliyin effektivliyini tənqid edən Marko Rubio qurumun fəaliyyəti dövründə

inkişaf məqsədlərinə nadir hallarda nail olduğunu və ABŞ əleyhinə əhval-ruhiyyənin daha da artdığını vurğulayıb. “Höku-

mət tərəfindən maliyyələşdirilən səmərəsizlik dövrü rəsmən başa çatdı”, - deyər Dövlət katibi sosial media hesabında yazıb.

Onun sözlərinə görə, ABŞ hökumətinin siyasətinə uyğun gələn və ölkənin maraqlarını təşviq edən xarici yardım proqramları bundan sonra Dövlət Departamenti tərəfindən idarə olunacaq.

“Layihə”lər: 10 min porsiya yemək, transgender operası, LGBT myuzikl...

Vurğulandığı kimi, bu il fevralın 3-də Vaşinqtonda Ronald Reyqan binasındakı USAİD Baş Qərargahı “qapılarını bağlayıb”, binanın divarlarından USAİD-in fəaliyyətini təsvir edən loqo və fotosəkillər götürülüb. Ardından isə, agentliyin “X” sosial platformasındakı hesabı və saytı bağlanıb. Buna əsas kimi isə ABŞ dövlət başçısının müvafiq sərəncamı göstərilib. Yanvar ayında baş tutan inauqurasiya günü Tramp 40-dan çox sərəncam imzalamışdı və bu sərəncamların içində USAİD-in beynəlxalq yardım proqramlarını 90 gün müddətinə dondurmaq da yer alırdı. Ardından isə Marko Rubio Dövlət Departamentinə və USAİD-ə proqramlara baxılana qədər xarici yardım göstər-

məyi qadağan edən direktiv vermişdi. Bu iki struktur ABŞ tərəfindən verilən xarici yardımın təxminən 90 faizini özündə birləşdirirdi. USAİD 2023-cü ildə 42,5 milyard dollar, Xarici İşlər Nazirliyi isə 18,9 milyard dollar beynəlxalq yardımlar üçün pul ayırıbmış. 2024-cü maliyyə ilində USAİD layihələri üçün 36 milyard dollara yaxın vəsait ayrılıb. Son 9 ildə isə ümumilikdə USAİD xətti ilə 335 milyard dollar xərclənib.

Bu qədər böyük malinyələrin ayrıldı-

ğı layihələrə nəzər yetirdikdə isə, USAİD-in böyük maliyyə fırıldaqları ilə bağlı söylənənlər öz əsasını tapır. Qeyd edək ki, ABŞ hakimiyyəti USAİD-in “Əl-Qaidə” təşkilatı üçün 10 min porsiya yemək alınması, Kolumbiyada transgender operası, Peruda transgender komiks-ləri, İrlandiyada LGBT myuzikl, Serbiyada işçi kollektivlərdə və işgüzar dairələrdə bərabərliyin və inklüzivliyin irətiləməsi, Qvatemallada cinsin dəyişdirilməsi və LGBT fəallığı və digər proqramları maliyyələşdirdiyinin üstünü açıb. USAİD-in Əl-Qaidənin gələcək lideri Ənvər Əl-Əvlakinin kollec təhsilinin maliyyələşdirməsi ilə bağlı xəbər də artıq faktoloji təsdiqini tapıb.

Mediaya axan milyardlar...

Daha sonra isə agentliyin yardım etdiyi Amerikanın «Politico», «The New York Times» qəzetləri və «Associated Press» informasiya agentliklərinin maliyyələşməsinin dayandırıldığı elan edilib. USAİD-in ifşası zamanı üzə çıxan faktlar mühüm rəqəmlərlə müşayət olunur - USAİD dünya üzrə nüfuzlu mediaları maliyyələşdirib: - «The New York Times»: 2024-cü ildə 3,1 milyon dollar ayrılıb;

- “Politico” 8 milyon dollar;

- “Associated Press” 19 mln.dollar;

- BBC 2,6 milyon funt;

- Reuters 9 milyon dollar;

- Frans-Press 447 min dollar.

Ümumilikdə 700-dən artıq media orqanı, 300-ə yaxın media sahəsində çalışan QHT və 6 mindən çox jurnalist USAİD tərəfindən maliyyələşdirilib. Hesabata görə, yalnız Ukraynada medianın 90 faizi USAİD tərəfindən maliyyələşdirilib - 2024-cü ildə USAİD Ukraynadakı proqramlarına 6 milyard dollardan artıq vəsait xərcləyib.

Azərbaycana yardım etməkdə maraqlıdırsa, həmin yardımlar rəsmi şəkildə bütün şəffaflıqları özündə əks etdirməlidir”.

Nazir bəyan etmişdi ki, USAİD-in 2024-cü il 1 iyul tarixindən Azərbaycan-da fəaliyyət göstərməsi də-yurə mümkün deyil. O xatırlatmışdı ki, 2000-ci ildən çərçivə sənədi mövcud idi: “Biz o sənədin müddəalarını və son illər ərzində icranın necə baş verdiyini təftiş etdik. Məlum oldu ki, onların fəaliyyəti Azərbaycanın istəyi və maraqları formatında deyil, ABŞ-in Azərbaycanda gündəliyinin həyata keçirilməsinə xidmət edir. Bunun əsasında həmin sazişin müddəalarına uyğun olaraq tərəfimizdən bildirişlər göndərildi və həmin şərtlərlə sazişin uzadılmasında maraqlı olmadığımızı bəyan etdik”.

Sazişin xitam müddəti isə 2024-cü ilin fevral ayına təsadüf edib. “Bu ərəfədə ABŞ-dan Azərbaycana ən yüksək səviyyədə USAİD çərçivəsində əməkdaşlığın davam etdirilməsi barədə mesajlar göndərildi. Biz qarşı tərəfə şərtlərlə bağlı danışıqların aparılmasının vacibliyini bildirdik və təkliflər yazılı şəkildə ABŞ-a göndərildi. Lakin fevraldan iyun ayına qədər bizə məlum oldu ki, ABŞ öz istəyini dikte edərək Azərbaycana qəbul etdirmək istəyir və Azərbaycanın heç bir legitim maraqlarını nəzərə almaq istəmir. Bunları nəzərə alaraq Azərbaycan tərəfi həmin sazişin bir daha uzadılmaması barədə qərar qəbul etdi”, - deyər nazir bildirmişdi.

P.İSMAYILOV

Samanta Pauer, yoxsa “erməni vəkili”?

Lakin təşkilat bununla da kifayətlənməyib. Ötən ilin sentyabrında USAİD Ermənistanə maliyyə yardımının həcmi iki dəfədən çox - 120 milyon dollardan 250 milyon dollara qədər artıracağını elan etmişdi. Ermənistan Nazirlər Kabi-

netinin məlumatına görə, bu vəsaitlər “demokratik proseslər, regional əməkdaşlıq, fəlakət risklərinin idarə edilməsi, kibertəhlükəsizlik, ərzaq və enerji təhlükəsizliyi və s. kimi sahələrə yönəldiləcək”di...

USAİD vaxtilə Azərbaycana münasibətdə fərqli maraqların aləti qismində çıxış edib. USAİD-in maliyyəsi ilə ölkədə stabilillik yaratmağa çalışan, milli ma-

raqlara qarşı çıxanlar sifariş əsasında direktivlər yerinə yetirməklə məşğul idilər. Azərbaycan dövləti milli maraqlara təhdid yaradan bu amillərin aradan qaldırıl-

Azərbaycanda fəaliyyətinə xitam verilmişdi...

ması istiqamətində əsaslı işlər gördü. Bayden administrasiyasının konkret bölgələrə münasibətdə xarici siyasət kursunun əlaqələndiricisi kimi çıxış edən USAİD və onun kimi “yumşaq güc” prinsipinə əsaslanan maliyyələşdirici təşkilatlar isə bu məsələdə “həlqə” rolunu oynayırıdılar. Zaman-zaman Azərbaycanda da qeyri-adekvat fəaliyyətlə “yadda qalan” USAİD və onun rəhbəri Samanta Pauer öz işlərini “qlobal vətəndaş cəmiy-

yəti şəkəbəsi”, “demokratiyanın inkişafı uğrunda şəkəbə”, “azad informasiya resursları şəkəbəsi” adı altında kamuflyaj etməyə çalışırdı. Amma bu çox çəkmədi və USAİD Azərbaycanda tam ifşa olundu. Belə ki, bu il yanvarın 16-da Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov bildirmişdi ki, USAİD-in yardımları Azərbaycanda ABŞ-ın maraqlarının icrasına xidmət edirdi: “Azərbaycan tərəfi hər şeyə rəğmən dedi ki, əgər ABŞ

Koreya birləşirmi?

Cənub təşəbbüs irəli sürür, şimal susur...

“Gündoğar” coğrafiyanın uzun illərdir davam edən siyasi-hərbi krizisi –

Koreya müəmması status-kvosunu qorumaqdadır. Yarımadanın şimalı ilə cə-

nubu arasındakı fikir, ideologiya, siyasi quruluş fərqi xalqların da bir-birindən

kənar yaşamasına səbəb olub. Ötən dövrlərdə birləşmə ilə bağlı hansısa fikirlər səsləndirilsə də, real olaraq bu istiqamətdə addımlar atılmayıb. Yeri gəlmişkən, Cənubi Koreyanın prezidenti Li Cje Myon növbəti dəfə birlik mesajı səsləndirib. O bildirib ki, Koreya Respublikası sülh yolu ilə birləşməyə can atmalıdır, Cənub və Şimal “yüz ildən sonra” da birləşə bilirlər. Prezident ölkənin ali qanunvericiliyində də sülh yolu ilə birləşmə təşəbbüsünün ol-

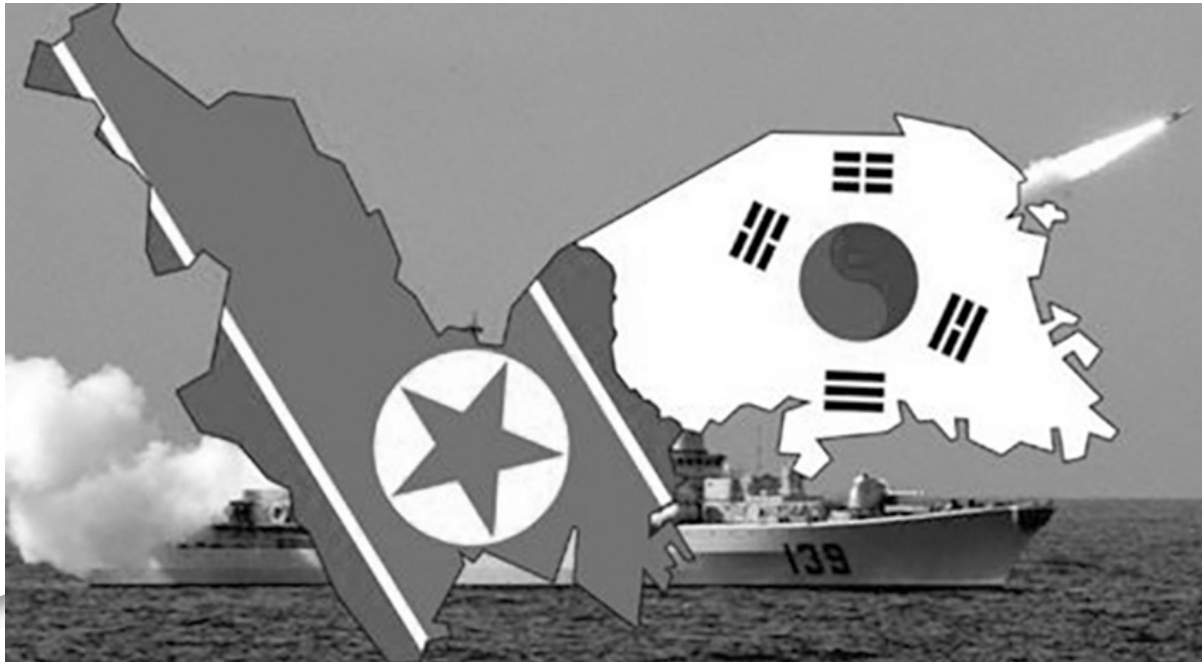
duğunu xatırladıb. Onun sözlərinə görə, qeyri-sülh yolu ilə birləşmə söyləri böyük itkilərə yol açar bilər. “İmkan daxilində bir-birimizin mövcudluğunu tanımalıyıq və qarşılıqlı-faydalı yolla getməliyik”, - deyər Li Cje Myon qeyd edib.

Prezident onu da qeyd edib ki, Koreya müharibəsindən hələ heç bir əsr də keçməyib və tarixi nöqtəyi-nəzərdən 80 il elə də böyük müddət sayılmır.

3 illik müharibə, 72 illik ayrılıq...

Qeyd edək ki, 75 il öncə, 1950-ci il iyunun 25-də başlayan və 1953-cü il iyunun 27-ə qədər davam etmiş hərbi münacişə nəticəsində ada iki hissəyə bölünüb. Bəzən bu konfliktə “Soyuq müharibə” dövründə ABŞ və onun müttəfiqləri ilə ÇXR və SSRİ qüvvələri arasında baş vermiş gizli müharibə kimi də baxılır. Başqa sözlə, Koreya müharibəsi “Soyuq müharibə”nin ilk isti hərbi toqquşması hesab edilir. 1950-ci il iyunun 25-də Sovet İttifaqının təlimatı ilə Şimali Koreya (KXDR) rəhbərliyi Cənubi Koreyaya qarşı müharibəyə başladı və 38-ci en dairəsi boyunca cəmləşdirilmiş Şimali Koreya silahlı qüvvələrinin qəflətən hücumu artıq üç gündən sonra Seulun işğalı ilə nəticələndi. Cənubi Koreya olduqca ağır bir duruma düşdü. ABŞ isə məsələni BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasına çıxardı, Şimali Koreya təcavüzkar elan olundu və ona qarşı mübarizə aparmaq üçün Cənubi Koreyaya BMT silahlı qüvvələrinin göndərilməsi qərarı verildi. BMT silahlı qüv-

gərlərindən ibarət olsa da, əksəriyyətini ABŞ əsgərləri təşkil edirdi. Sovet lideri İ.V.Stalinin 1953-cü ilin

yl – hətta son dövrlərdə daha da ağırlaşmış. Bu ilin mayında Koreya müharibəsinin bitməsinə təsdiqləyən sənədin imzalandığı Panmuncom sərhəd-keçid məntə-

qəsində “Birləşmə pavilyonu”ndakı işarə dəyişdirilib.

Son 5 ildə (2020–2025) Koreya yarımadasında Cənubi və Şimali Koreya

sərhəd yenə də 38-ci en dairəsindən keçirdi.

Müasir günümüzdə 72 il öncə baş verən müharibənin Koreya adasına verdiyi bəlalardan yenidən təkrarlanması qorxusu intensiv olaraq yaşanır. Hər iki tərəf ardıcıl şəkildə şimal

arasında sülh yolu ilə birləşmə istiqamətində atılan addımlar ümumən məhdud və fasiləli olub. 2020-ci ilin iyununda Şimali Koreya Cənubi Koreya ilə əlaqə mərkəzini (Kaesongdakı birgə əlaqə ofisini) partlatdı. Bu addım Pxenyanın Seula qarşı sort mövqeyinin göstəricisi idi. Bu hadisədən sonra dialoqlar faktiki dayanmış oldu, münasibətlər gərginləşdi. 2021-ci ildə isə liderlər Kim Çen İn və Mun Ce-in arasında məktub

sularında ya “raket” atəşləri səsləndirir, ya da hərbi təlimlər keçir. Sülh danışıqları isə... mübadiləsi olub

və qarşılıqlı rabitə xətləri bərpa edilib. Bu, hər iki tərəfin “qarşılıqlı etimadı yenidən qurmaq” istəyi kimi dəyərləndirilsə də, konkret danışıqlara keçilmədi. 2022-ci ilin mayında isə Cənubi Koreyanın o dövriki prezidenti Yun Sok Şimalla dialoqdan əvvəl nüvəsizləşmə tələbini irəli sürdü. Bununla sülh və birləşmə yö-

“Şimal” “Cənub”u rəsmi düşmən elan edib...

nündə dialoqlar təxirə düşdü, Şimali Koreya isə həmin administrasiyanı “düşmən mövqeli” adlandırdı. 2024-cü ilin sonu – 2025-ci ilin əvvəlində isə Şimali Koreya konstitusiyasını dəyişməklə Cənubi Koreyanı rəsmən “düşmən dövlət” elan etdi. Bu, birləşmə ideyasından faktiki intina kimi dəyərləndirilir. Beləliklə, son illərdə koreyalarn birləşməsi istiqamətində konkret sülh təşəbbüsləri demək olar ki, iflasa uğrayıb.

P.İSMAYILOV

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955,
0552004544
“Azərmətbuatyayımı” ASC - 0124411991,
0124404694
“Səma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100,
0504560835

“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Bakmətbuat” MMC - 0124314313
“Ziya LTD” MMC - 0124977696,
0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

249 yaşlı müstəqillik...

ABŞ milli bayramının maraqlı tarixçəsi

Bu gün Amerika dövlətinin yaradılması ilə əlaqədar ABŞ-in əsas milli bayramı - Müstəqillik Günü qeyd olu-

nur. Bayramın təməli 1776-cı ildə ABŞ-in 13 koloniyasının İnqilab müharibəsi zamanı Böyük Britaniyadan

müstəqillik əldə etməsi ilə qoyulub. Əksər amerikalılar bu bayramı sadəcə tarixinə görə “4 iyul bayramı” adlandırırlar. Bayramın tarixi isə əsrlər öncəyə gedib çıxır...

İstiqlaliyyət müharibəsi və onun nəticəsi

ci ildə öz nümayəndələrini Nyu-Yorka qurultaya göndərdilər. Konqres Britaniyadan götürülən bütün malları boykot elan etdi. Konqresin qəbul etdiyi qətnaməyə görə İngiltərə parlamenti müstəmləkələrin razılığı olmadan onlara vergi qoya bilməzdi. Bundan qorxuya düşən Britaniya parlamenti Gerb rüsumunu ləğv etdi.

1775-ci ilin mayında Filadelfiyada bütün müstəmləkələrin nümayəndələrinin İkinci Kontinental Konqresinin açılışı oldu. Konqres İngiltərə ilə bütün əla-

qələri kəsməyi qərara aldı və partizan dəstələrindən ibarət ordunu öz orduşu hesab etdi. Konqres Virciniya plantatoru Core Vaşinqtonu bu ordunun baş komandanı təyin etdi. Bu zaman Şimali Karolinada loyalistlər öz malikanələrindən qovuldular. Beləliklə, 1776-cı il iyulun 4-də Konqres Filadelfiyada İstiqlaliyyət Bəyannaməsini qəbul etdi. Bu sənəd yeni bir dövlətin yarandığını elan etməklə yanaşı, həm də bütün dünyada ilk dəfə olaraq insan azadlıqlarının şərhini verdi.

İstiqlaliyyət Bəyannaməsini Amerika inqilabının görkəmli xadimi Tomas Cefferson hazırlamışdı. Bəyannamədə göstərilirdi ki, bütün insanlar xalqın zülmkarları devirmək və öz hökumətini təsis etmək hüququ var. Bununla da ilk dəfə olaraq xalq hakimiyyətin mənbəyi elan edildi.

Amerikalılar bayramı necə qeyd edirlər?

İyulun 4-də amerikalılar əsas bayramlarını ənənəvi paradlar, pikniklər, soyuq pivə və təbii ki, atəşfəşanlıqla qeyd edirlər. Pirotexnika bu bayramı xüsusilə təhlükəli edir. Adətən, bu səbəbdən 10 mindən çox insan təcili yardım bölmələrinə düşür. Buna baxmayaraq, atəşfəşanlıq 249 il bundan əvvəl baş verən hadisələrə əsaslanan Müstəqillik Günü'nün əsasını təşkil edir.

Eyni gündə vəfat edən 3 prezident...

Amerika liderlərindən üçü iyulun 4-də dünyasını dəyişib. Bunların ikisi- Tomas Cefferson və Con Adams Müstəqillik Bəyannaməsini hazırlamış “Millet Ataları”dır. Nə qədər qərribə

görünsə də iki keçmiş prezident aralarında bir neçə saat fərqlə dünyasını dəyişib. 4 iyul buna görə həm də ABŞ tarixində mühüm rol oynamış Tomas

Cefferson, Benjamin Franklin və Con Adams kimi görkəmli şəxsiyyətlərin yad edildiyi gündür.

Yeganə BAYRAMOVA

Delfinlər əyləncə və qida sənayesinin qurbanıdır

Delfinlər özəmətli dəniz məməliləri kimi uzun müddət əyləncə və qida sənayesinin diqqət mərkəzində olub. Dünyada 40-dan çox növləri var. Cəld və sürət-

lə üzən bu canlılar inkişaf etmiş səs siqnalizasiyasına və həmin siqnailləri qəbul etmə sistemlərinə malikdir. Alimlər müəyyən ediblər ki, delfinlərin bir-biri

ilə ünsiyyət qurması üçün 14 minə qədər səs siqnalından ibarət “lüğət ehtiyatları” var. Onların əhlişədirilməsi üçün təxminən 8 ay qədər vaxt lazımdır.

Delfinlər insanı çox tez başa düşmək qabiliyyətinə malikdir. Belə ki, hovuzlarda bəslənən bu məməlilər az bir zamanda nimçədən səlhiq ilə balıq götürüb yeməyi, yanan şamı söndürməyi, voleybol oynamağı öyrənirlər. Ona görə də onlar dünya faunasının “ən zəkali”ları sırasın-

dadırlar. Artıq 16 ildir ki, hər il iyulun 4-ü Beynəlxalq Əsir Delfinlər Günü kimi qeyd edilir. Bu gün 2009-cu il iyulun 4-də Avropa Heyvan Rifahı Qrupu İttifaqı tərəfindən keçirilən kampaniya çərçivəsində qeyd edilməyə başlanılıb.

Pərdə arxasındakı realıq...

“SeaWorld” kimi məşhur dəniz parklarından tutmuş bütün dünyada kiçik delfinariumlara qədər delfinlər uzun illərlə tamaşaçıları valeh edərək əyləncə aspektinə çevriliblər. Ancaq pərdə arxasındakı realıq acınacaqlıdır. Bu ağıllı dəniz məməliləri təbii davranışlarından və sosial quruluşlarından məhrum olaraq çox vaxt əsirlikdə əziyyət çəkirlər.

Hərbi məqsədlər...

Qeyd edək ki, delfinlərin hərbi məqsədlərlə istifadə olunması ideyası hələ ötən əsrin əvvəllərində meydana gəlib. Düşmən gəmilərinin partladılması, minaların aşkara çıxarılması, düşmən üzgüçü kəşfiyyatçıların zərərsizləşdirilməsi üçün xüsusi delfin dəstələrinin yaradılması təklif olunurdu. Belə layihələr 1960-cı illərdən başlayaraq SSRİ-də və ABŞ-da reallaşdırılırdı. Döyüş delfinləri amerikalılar tərəfindən Vyetnam

müharibəsində və İraqda xüsusi əməliyyatların gedişində istifadə olunmuşdu. SSRİ-də isə xüsusi təlim görmüş delfin dəstələri Qara dənizdə minaları axtarırdı. SSRİ-nin süqutundan sonra Rusiyada belə fəaliyyət qadağan olundu. ABŞ-da isə bu gün də bununla məşğul olan beş mərkəz fəaliyyət göstərir.

Qida sənayesi

Delfin əsirliyinin əyləncə aspekti tez-tez diqqət mərkəzində olsa da, bu sənayenin başqa bir qaranlıq tərəfi var - onların qida kimi isteh-

lakı. Bəzi mədəniyyətlərdə bu dəniz məməliləri ləzzətli yeməklər kimi qəbul edilir və ətələri, yağları üçün ovlanırlar.

Əyləncə və yemək üçün delfinlərin əsirlikləri ilə bağlı müəkkəb dilemmaları həll edərək, bu hey-

Əsirlik ömürlərini 5-6 dəfə azaldır

Dəniz məməlilərinin okeanarium və delfinarilərdə saxlanması da mənfəi tərəfi var. Delfinlər təbiətdə gün ərzində 100 km-dən çox məsafə qət edirlər və 200 m-dən çox dərinliyə enə bilirlər. Həç bir delfinari əsir delfinlərə belə imkan yarada bilmir. Delfinlərin hərəkət zamanı çıxardıqları səs hovuzda təhrif və dəfərlərlə əks olunduğu üçün onlara çox böyük zərər vurur. Xlorlu su onların dərisini və görmə orqanlarını zədələyir. Nəticədə bu heyvanların qapalı yerlərdə saxlanması onların yaşama müddətini 5-6 dəfə azaldır.

vanların müdafiəməzə layiq olduğunu xatırlamaq çox vacibdir. Onların rifahını və mühafizəsini təşkil etməklə əsirlikdən azad olaraq inkişaf edə biləcəkləri bir dünya yarada bilərik.

Yeganə BAYRAMOVA

Gənclər və İdman Nazirliyi və Azərbaycan Velosiped İdman Federasiyasının (AVF) birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən şose velosipedi üzrə ölkə çempionatına yekun vurulub. “Report” AVF-nin mətbuat xidmətinə istinadən xəbər verir ki, müxtəlif yaş qrupları üzrə 100-dən artıq idmançının

Şose velosipedi üzrə Azərbaycan çempionatına yekun vurulub

mübarizə apardığı yarışın sonuncu günündə gənc oğlanlar və Elit/U-23 yaş qrupunda olan kişilər 110 km məsafəyə qrup ötürməsində ən güclüləri müəyyənləşdiriblər.

Azərbaycanın yunan-Roma güləşi millisi Avropa ikincisi olub

Azərbaycanın yunan-Roma güləşi millisi İtaliyanın Kaorle şəhərində keçirilən U-20 Avropa çempionatında ikincisi olub.

Azərbaycan Gülləş Federasiyasından “Report”-a verilən məlumata görə, komanda yarışı 1 qızıl, 3 gümüş, 2 bürünc medalla başa vurub.

129 xal toplayan milli komanda hesabında Avropa ikincisi olub. Yığma çem-

piyon Gürcüstandan cəmi 6 xal geri qalıb. İlk “3-lük”də yer alan Ukrayna da 129 xal toplayıb. Ancaq medallların əyərənə görə millimiz öndə yer alıb.

Qeyd edək ki, böyük məşqçi Nureddin Rəcəbov, məşqçilər Emin Əhmədov və Turac Hüseynlinin rəhbərliyi altında Ayxan Cavadov (60 kq) qızıl, Turan Daşdəmirov (55 kq), Tural Əhmədov (63 kq) və Davud Məmmədov (77 kq) gümüş, Fəraim Mustafayevlə (67 kq) Elmin Əliyev (82 kq) isə bürünc medal qazanıb.

Gənc oğlanlar arasında Respublika Olimpiya Velosiped Məktəbinin idmançısı Artyom Proskuryakov hamıdan güclü olub. Onun komanda yoldaşı Əli Baxşiyev finiş xəttini 3-cü keçib. Gümüş medalı “Elçin Əsədov Velosiped Məktəbi”nin yetirməsi Süleyman Ələkbərov əldə edib.

Elit/U-23 yaş qrupunda “Gənc Peşəkar Velosipedçilər Klubu” İctimai Birliyinin üzvü Musa Mikayilzadə fərdi ötürmədə olduğu kimi, qrup ötürməsində də Azərbaycan çempionu olub. Gümüş və bürünc medalları isə Respublika Olimpiya Velosiped Məktəbinin təmsilçiləri - Tural İsmayılov və Nəfəli Nuriyev qazanıblar.

İndeks: 67100

Lisenzia: N-B-317

Tiraj: 3666

Sifariş: 1380

“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələni və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilib.

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Məsul nəvbətçi:

Yeganə Bayramova

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası
Baş redaktor:
Alicq HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com
Ünvan: Bakı - AZ-1000. Üzviyər Hacıbəyli - 66

Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84